

MESTNA OBČINA PTUJ

STRATEGIJA DIGITALNE PREOBRAZBE MESTNE OBČINE PTUJ 2023-2030 (predlog)

Ptuj, marec 2023

PROJEKT (naziv dokumenta): Strategija digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj 2023-2030
Dokument: Predlog (nelektorirana verzija)

NAROČNIK projekta: Mestna občina Ptuj
Odgovorna oseba na strani naročnika: Nuška Gajšek
Vodja projekta na strani naročnika: Simona Kašman

IZVAJALEC projekta: IPM Digital, Dunajska cesta 106, 1000 Ljubljana
Odgovorna oseba na strani izvajalca: Tilen Gorenšek
Delovna skupina na strani izvajalca: Tilen Gorenšek, Andrej Špik in Jaka Gruden

SODELUJOČI DELEŽNIKI: V procesu priprave Strategije digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj 2023-2030 smo izvedli pet delavnic. 2 kroga delavnic sta bila z zaposlenimi v občinski upravi, javnimi zavodi in podjetji združenih v skupini energetika/okolje/gospodarstvo/mobilnost/kmetijstvo/vode in šport/kultura/turizem/prebivalstvo in zdravje. Peta delavnica je bila izvedena z ZRS Bistra Ptuj za vseh 14 področij, ki so opredeljena v Strategiji. Skupaj je na delavnicah sodelovalo več kot 50 posameznikov.

VSEBINA

0. UVOD IN POVZETEK.....	6
1. PREDSTAVITEV IN VIZIJA MESTNE OBČINE PTUJ	7
1.1 Predstavitev Mestne občine Ptuj	7
1.2 Vizija Mestne občine Ptuj	8
2. DIGITALNE SKUPNOSTI, MESTA	10
2.1 Koncept pametnih (trajnostnih) mest	10
2.2 Koncept pametne občine	12
2.3 Opredelitev ISO standardov	12
3. ANALIZA TRENUTNEGA STANJA	14
3.1 Opredelitev pojmov	14
3.2 Analiza digitalne zrelosti javnih podjetij in zavodov v Mestni občini Ptuj.....	14
3.3 SWOT analiza.....	17
3.4 Prednosti in priložnosti za Mestno občino Ptuj.....	18
3.5 Slabosti in nevarnosti za Mestno občino Ptuj.....	19
3.6 Dosedanje aktivnosti Mestne občine Ptuj na področju digitalne preobrazbe.....	19
4. STRATEŠKA PODROČJA IN CILJI DIGITALNE PREOBRAZBE MO PTUJ	20
4.1 Opredelitev področij	20
4.2 Ključni cilji.....	22
4.3 Mesto poslovnih priložnosti	23
a) GOSPODARSTVO	24
b) KMETIJSTVO	25
4.4 Okolju prijazno mesto	25
a) ENERGETIKA	26
b) OKOLJE	26
c) MOBILNOST.....	27
d) VODE	28
4.5 Zakladnica tisočletij	29
a) KULTURA	29
b) TURIZEM.....	30

4.6	Mesto aktivnih, zdravih in ustvarjalnih ljudi.....	31
a)	PREBIVALSTVO IN ZDRAVJE	31
b)	ŠPORT	32
c)	VARNOST	33
4.7	Uprava, zaščita in reševanje ter telekomunikacije	33
a)	UPRAVA	33
b)	ZAŠČITA IN REŠEVANJE	34
c)	TELEKOMUNIKACIJE.....	35
5.	OPREDELITEV FINANCIRANJA DIGITALNE PEOBRAZBE MO PTUJ	36
A)	Proračun Mestne občine Ptuj	36
B)	Drugo javno financiranje	36
C)	Investicije zasebnega sektorja	37
6.	JEDRNI UKREPI.....	39
6.1	Priporočila in jedrni ukrepi.....	39
A)	Digitalna identiteta.....	39
B)	Vzpostavitev enotnega portala Mestne občine Ptuj	40
C)	Izobraževanja, usposabljanja in vključitev aktivnih deležnikov (zaposleni v občinski upravi, delodajalci, udeleženci v šolskem sistemu, upokojeanci).....	41
7.	ARHITEKTURA SKUPNEGA INFORMACIJSKEGA OKOLJA.....	43
7.1	Opis arhitekture.....	43
8.	Akcijski načrt.....	47
9.	VIRI IN LITERATURA	49

KAZALO TABEL

Tabela 1: Kategorije, ki so ključne za vsako pametno mesto	10
Tabela 2: SWOT tabela Mestne občine Ptuj (prednosti, slabosti, priložnosti, nevarnosti)	17
Tabela 3: Ključni cilji področij Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj	22
Tabela 4: Ključni cilji področij Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj	41
Tabela 5: Ključne ciljne skupine, ustanove in podjetja, vključena v strategiji	42
Tabela 6: Ključni segmenti in arhitektura skupnega informacijskega okolja.....	43

KAZALO SLIK

Slika 1: Digitalna zrelost javnih podjetij in zavodov v občini	15
Slika 2: Digitalna zrelost javnih podjetij in zavodov v občini – razvrstitev po kategorijah	16
Slika 3: Digitalna zrelost javnih podjetij in zavodov v občini – odstotni deleži	16
Slika 4: Področja Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj	20
Slika 5: Stebri aktivnosti Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj.....	21
Slika 6: Viri financiranja za izvedbo strategije digitalne občine Ptuj.....	37
Slika 7: Shema procesa odprtega inoviranja	38
Slika 8: Krovna struktura strategije digitalne občine Ptuj	39
Slika 9: Krovna shema predvidenega informacijskega okolja Mestne občine Ptuj	46
Slika 10: Predvidene aktivnosti občine (in občinskih podjetij)	47

0. UVOD IN POVZETEK

Strategija digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj 2023-2030 je zamišljena kot osrednji konceptualni in referenčni dokument, na podlagi katerega bo Mestna občina Ptuj v sodelovanju s ključnimi javnimi ustanovami, zasebnimi podjetji, civilnodružbenimi organizacijami in ostalimi deležniki začrtala in vodila razvoj, krepitev ter spodbujanje digitalne preobrazbe v tekočem desetletju.

Strategija vključuje opise aktivnosti in ukrepov za 14 različnih področij, ki so porazdeljena na 5 segmentov, v skladu z drugimi obstoječimi občinskimi strateškimi dokumenti. V strategiji so poleg opisa aktivnosti in načrtovanih ukrepov vključeni tudi teoretski opisi koncepta digitalne občine, trenutnega stanja v Mestni občini Ptuj, meritev digitalne zrelosti ključnih ustanov, postopka izvajanja aktivnosti, virov financiranja, vključevanja deležnikov, skrbi za varnost informacijskih sistemov in shranjenih podatkov ter jedrnih ukrepov občinske aplikacije, digitalne identitete in izobraževanj.

Strategija in vključeni ukrepi so pripravljene v skladu z najnovejšimi standardi kakovosti in meritev uspeha, tako na evropski kot na svetovni ravni. Strategija predvideva simultano uporabo občinskih, državnih, evropskih in zasebnih virov financiranja, hkrati pa tudi aktivno vključevanje deležnikov pri pripravi ukrepov, njihovi izvedbi in njihovem aktivnem delovanju. Kot načrt je strategija tudi usklajena z vsemi trenutno aktivnimi ostalimi občinskimi načrti in dokumenti, hkrati pa je prilagodljiva za vključevanje morebitnih novih, če bodo to predvidevale okoliščine v prihodnosti.

Akcijski načrt digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj, ki bo pripravljen po sprejetju Strategije digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj 2023-2030, bo namenjen predstavitvi načrtovanih ukrepov in aktivnosti Strategije.

Ločen akcijski načrt omogoča tudi lažje in hitreje merjenje uspešnosti ukrepov in aktivnosti, kot tudi dopolnjevanje vsebine in ciljev, če se zaradi znatnih sprememb zunanjih okoliščin pojavi potreba po takšnem dejanju. Hkrati ločen akcijski načrt občanom dovoljuje, da se hitreje seznanijo z načrtovanim delom Mestne občine Ptuj in ostalih deležnikov ter svoje aktivnosti prilagodijo glede na predvidene spremembe.

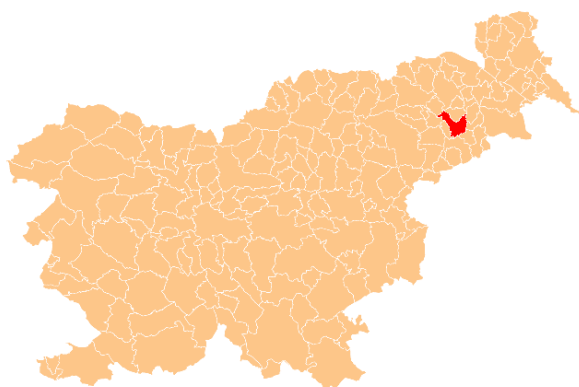

1. PREDSTAVITEV IN VIZIJA MESTNE OBČINE PTUJ

1.1 Predstavitev Mestne občine Ptuj

Mestna občina Ptuj leži v severovzhodni Sloveniji, v središču Spodnjega Podravja in je del statistične regije Podravje. Obsega južni del osrednjih Slovenskih goric, severozahodni del Ptujkega polja, s skrajnim jugozahodnim delom pa sega na Dravsko polje na desnem bregu reke Drave. Po površini obsega 66,65 km², kar predstavlja 0,3% ozemlja Slovenije. Mestno občino Ptuj sestavljajo naslednja naselja: Grajena, Grajenščak, Kicar, Krčevina pri Vurberku, Mestni vrh, Pacinje, Podvinci, Ptuj, Spodnji Velovlek in Spuhlja, ki so združena v 5 mestnih četrtnih skupnosti (Center, Ljudski vrt, Panorama, Jezero, Breg - Turnišče) ter 3 primestne (Grajena, Rogoznica in Spuhlja).

V Mestni občini Ptuj živi 23.509 prebivalcev v 10.582 gospodinjstvih, kar znaša 1,12% vseh prebivalcev Slovenije. Samo v naselju Ptuj živi 78 % vseh prebivalcev Mestne občine Ptuj. Po številu prebivalcev sodi med manjše mestne občine, saj je uvrščena na 10. mesto od 12. mestnih občin. Gostota poselitve v MO Ptuj je 353 prebivalcev na km², kar močno presega slovensko povprečje (103,9 prebivalcev/km²). Po površini je Mestna občina Ptuj na predzadnjem mestu med mestnimi občinami.

Število prebivalcev Mestne občine Ptuj se znižuje, na kar kažejo podatki o negativnem naravnem in majhnem pozitivnem selitvenem prirastu, ki znaša (+44). V prejšnjih letih smo beležili negativen selitveni prirast. Indeks staranja prebivalstva v Mestni občini Ptuj je višji od povprečja Slovenije (120,5). Povprečna starost Ptujčana je 43,8 let (moški 41,5 let; ženske 46,0 let).

Primerjava z drugimi mestnimi občinami v Sloveniji kaže, da se Mestna občina Ptuj po kazalnikih razvitosti občin umešča po osnovi za dohodnino na prebivalstva na 7. mesto, po razmerju med delovnimi mesti in delovno aktivnim prebivalstvom na 6. mesto (je torej funkcionalno urbano središče in zaposlovalec sosednjih občin in širše), po dodani vrednosti na zaposlenega se umešča šele na 11. mesto, po indeksu staranja na 10. mesto, po stopnji brezposelnosti na 6. mesto in po deležu Nature

2000 na 4. mesto, po redkosti poselitve na 6. mesto in po deležu enot kulturne dediščine in kulturnih spomenikov na 1. mesto.

Mestna občina Ptuj je po večini gospodarskih in drugih kazalnikov pod slovenskim povprečjem, zato so potrebni odločni ukrepi za izboljšanje gospodarskega položaja in povečanje blaginje ter zadovoljstva prebivalcev.

Mesto Ptuj, kot regionalno središče nacionalnega pomena, je pomembno središče dejavnosti družbene infrastrukture, oskrbnih, storitvenih in drugih dejavnosti ter hkrati pomembno gospodarsko središče in prometno križišče, v katerem so razvite pomembne javne funkcije, kot so sekundarna in terciarna raven zdravstvene oskrbe, višje in visoko šolsko izobraževanje, raziskovalne ter sodne, upravne in socialne funkcije. S tem se mesto Ptuj uvršča v osrednje upravno, gospodarsko, zaposlitveno, izobraževalno, kulturno, zdravstveno in prometno središče Spodnjega Podravja.

1.2 Vizija Mestne občine Ptuj

Če povzamemo načela in strateške cilje dokumenta Vizija in strategija Mestne občine Ptuj 2015-2025¹ (ki je še trenutno veljaven krovni razvojni dokument Mestne občine Ptuj), lahko razberemo, da ta želi zagotoviti čim bolj kakovostno življenje vsem občanom in zgraditi skupnost, ki bo »pokrajinsko središče poslovnih priložnosti in spodbudno okolje za inovativna podjetja in investitorje. Okoljski razvoj bo temeljil na trajnostni mobilnosti, energetski učinkovitosti, izrabi lokalnih alternativnih virov in urejeni infrastrukturi. Prepoznano bo kot zakladnica tisočletij, mesto kulture in festivalov ter privlačnih naravnih danosti. Prebivalci mesta bodo aktivni, zdravi in ustvarjalni.«

Vizija in strategija Mestne občine Ptuj 2015-2025 je izhodišče vizije digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj 2023-2030, ki v ospredje postavlja temelje pametnih rešitev v skupno dobro vseh sfer življenja z namenom privabljanja ljudi ter investitorjev v naše mesto.

Trenutno je v pripravi nov krovni razvojni dokument Mestne občine Ptuj – »Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035«, ki ga pripravljajo na ZRS Bistra Ptuj.

Strateške usmeritve (5), ki so navedene v delovnem gradivu omenjenega dokumenta:

1. Mesto znanja in poslovnih priložnosti / gospodarsko stabilno mesto / konkurenčno in družbeno odgovorno mesto;
2. Podnebno in energetsko nevtralnno mesto / samooskrbno mesto;
3. Bolj povezana in dostopna občina;
4. Mesto prijazno občanom;
5. Turistično privlačno mesto;

so tako horizontalno kot vertikalno skladne z drugimi strateškimi dokumenti, kot so:

- Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030,

¹ <https://www.ptuj.si/objava/310793>

- Sporazum o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027,
- Program Evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027,
- Načrt za okrevanje in odpornost,
- Evropski zeleni dogovor,
- Strategija razvoja Slovenije 2030,
- Strategija pametne specializacije 2030,
- Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050,
- Regionalni razvojni program Podravja 2021 – 2027²,
- Območni razvojni program Spodnje Podravje 2021-2027,...

zlasti glede ključnih tem kot so: energetska samozadostnost, prihodnost brez emisij, zdravo in varno okolje ter visoka kakovost bivanja.

Na regionalnem nivoju so cilji, da Podravje do leta 2027 postane regija, ki je pametnejša, konkurenčna in trajnejša, nizkoogljična in bolj zelena, bolj povezana, bolj privlačna in socialna, ter regija, ki je bližje državljanom. Pametno mesto je v dokumentu mogoče zaslediti med ukrepi razvojne prioritete trajnostni razvoj mest, hkrati pa se v njem pojavlja še termin pametne občine in regije ter sklicevanja na strategijo pametne specializacije.

² <https://rra-podravje.si/regija-podravje/regionalni-razvojni-program/financne-perspektive-2021-2027>

2. DIGITALNE SKUPNOSTI, MESTA

»Mesta in skupnosti postajajo izhodišča za digitalno preoblikovanje celotne družbe. Pametno mesto ali skupnost je sposobno učinkovito upravljati vire za zadovoljevanje družbenih, gospodarskih in okoljskih potreb v dobrobit občanov. Naslavljanje teh področij mestom in skupnostim zagotavlja trajnostno vzdržnost. V središču digitalnega preoblikovanja je človek. Digitalizacija mest in skupnosti pelje po poti zahtevnega preoblikovanja, ki vključuje družbene, gospodarske, urbane, mobilne, izobraževalne, tehnološke in kulturne spremembe. Pametno mesto ali skupnost naslavlja štiri ključni elementi in sicer digitalna infrastruktura, družbeni in tehnološki izzivi ter upravljanje«. ³

Mestna občina Ptuj, skladno s svojimi nalogami in pristojnostmi, s to strategijo sledi cilju digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj kot lokalne skupnosti, z namenom zagotavljanja potrebnega okolja za vzpostavitev pametnega mesta.

2.1 Koncept pametnih (trajnostnih) mest

V zadnjem desetletju je na priljubljenost in strateškem razvojnem umeščanju največ pridobil koncept pametnega trajnostnega mesta ^{4 5} (v nadaljevanju PTM), ki naj bi bil odgovor na problem urbanizacije in napoved posledic, ki jih prinaša digitalna preobrazba. Definicija pametnega mesta, kot jo opredeljuje Mednarodna telekomunikacijska zveza, je sledeča:

*Inovativno mesto, ki uporablja informacijske in komunikacijske tehnologije ter druge načine za izboljšanje kakovosti življenja, učinkovitost urbanih dejavnosti in storitev ter konkurenčnosti, medtem ko zagotavlja uresničevanje potreb sedanjih in prihodnjih generacij z vidika ekonomskih, socialnih in okoljskih aspektov.*⁶

Tabela 1: Kategorije, ki so ključne za vsako pametno mesto

Kvaliteta življenja in življenjski stil	Okolje in vzdržnost
Infrastruktura in storitve	Vodenje, menedžment in administracija
IKT, komunikacije, inteligenca in informacije	Ekonomija in finance
Občan, državljan, družba	Mobilnost

³ <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MDP/Dokumenti/Digitalna-Slovenija-2030.pdf>

⁴ Cocchia, A. Smart and digital city: a systematic literature review. (2014). V Dameri R (ed.) Smart city. Cham: Springer, 2014, str.13–43.

⁵ Harrison C. and Donnelly IA. A theory of smart cities. (2011). V: Proceedings of the 55th annual meeting of the ISSS, Hull, 17–22 July 2011, vol. 55, str. 1–15. New York: Curran Associates.

⁶ Mednarodna telekomunikacijska zveza. (2014). Smart sustainable cities: An analysis of definitions. https://www.itu.int/en/ITU-T/focusgroups/ssc/Documents/Approved_Deliverables/TR-Definitions.docx

V primeru razvoja PTM gre za eno izmed področij, na katerih je aktivna tudi vlada Republike Slovenije (RS), saj je leta 2015 sprejela Slovensko strategijo pametne specializacije⁷, v kateri so opredeljeni cilji in fokusna področja v kontekstu razvoja pametnih skupnosti ter pametnih zgradb. V razpravi je osnutek strategije Digitalna Slovenija 2030⁸, ki naslavlja tudi ukrepe za vzpostavitev pametnih mest. EU^{9,10} je na področju razvoja pametnih mest, skupnosti in vasi¹¹ tudi zelo aktivna, saj je na razpolago več mehanizmov, ki bodisi z razpisi bodisi neposrednim sofinanciranjem vzpodbujajo zasebni in javni sektor pri razvoju mest in podeželja.

Večina sredstev za razvoj pametnih mest je namenjenih izgradnji osnovne infrastrukture, drugi del pa za reševanje drugih problematik, ki izhajajo iz preobrazbe urbanih in ruralnih skupnosti v pametne skupnosti. Ena izmed njih je digitalna spretnost. Slaba raven slednje ob visoki uporabi informacijsko komunikacijskih tehnologij (IKT) vpliva tako na učinkovitost kot na varnost uporabe storitev¹². Po podatkih OECD¹³ 18,4 % odraslih v RS nima osnovnih digitalnih spretnosti. Le 49,2 % pa se uvršča na osnovno raven. Slednja zahteva poznavanje uporabe e-sporočil, spletnih iskalnikov oziroma sposobnost reševanja problemov z nekaj kliki. Slovenija je glede na raziskavo PIAAC¹⁴ na področju digitalne pismenosti pod povprečjem EU. Podatki Eurostata iz 2019¹⁵ kažejo, da je v tem letu z osnovno ravniyo digitalnih kompetenc po okvirju *Digital Competence Framework* (uradni okvir za merjenje digitalnih kompetenc Evropske unije) razpolagalo 55 % državljanov RS med 16. in 74. letom starosti. To je delno izboljšanje nad vrednostjo iz 2015, ki je znašala 51 %. Slovenija se uvršča na 17. mesto med 27 državami članicami Evropske unije, pri čemer je vrednost 55 % ravno odstotno točko nad trenutnim povprečjem Evropske unije (54 %) in odstotno točko pod povprečjem iz 2018 (56 %), ki je v statistiki še vedno beležilo vrednost Združenega kraljestva. Slovenija torej glede svoje splošne stopnje digitalne zrelosti dosega povprečne rezultate.

⁷ https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/kljucni-dokumenti/s4_strategija_v_dec17.pdf

⁸ <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MDP/Dokumenti/Digitalna-Slovenija-2030.pdf>

⁹ Evropska komisija. (2019). Smart cities: cities using technological solutions to improve the management and efficiency of the urban environment. https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development/city-initiatives/smart-cities_en

¹⁰ Študija »Mapping Smart Cities in the EU« [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/Join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET\(2014\)507480_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/Join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET(2014)507480_EN.pdf)

¹¹ https://enrd.ec.europa.eu/enrd-thematic-work/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages_en

¹² Lim. C., Kim, K.J., in Maglio P.P. (2018). *Smart cities with big data: reference models, challenges, and considerations*. Cities 2018; 82: 86–99. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264275117308545>

¹³ OECD. (2016). *The Survey of Adult Skills: Reader's Companion, Second Edition*.

https://www.oecd.org/skills/piaac/The_Survey%20of_Adult_Skills_Reader%27s_companion_Second_Edition.pdf

¹⁴ PIAAC raziskava Slovenija (b.d.). <http://piaac.acs.si/raziskava/slovenija/>

¹⁵ Eurostat. (2019). Individuals who have basic or above basic overall digital skills by sex, % of individuals aged 16–74. http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=tepsr_sp410&lang=en

2.2 Koncept pametne občine

Glede na razlikovanje v definicijah, razumevanju in načinu implementacije konceptov pametnih skupnosti je nujna navedba opredelitve, ki je smiselna za slovenski prostor. Slovenija je zaradi svoje majhne geografske površine zelo specifičen primer, kjer je glede na obstoječo ureditev lokalnih samoupravnih skupnosti treba koncepte pametnih skupnosti razumeti nekoliko drugače. Večina slovenskih občin namreč zajema tako mesta kot podeželska območja. Slovenija po evropskih kriterijih na področju razvoja pametnih mest in skupnosti samo mesto ali dve (Ljubljana in Maribor), ker je meja pri evropskem kriteriju v zvezi s številom prebivalcev postavljena na 200.000 ljudi. To pomeni, da je velika večina Slovenije na podlagi kriterijev EU v kontekstu pametnih mest in skupnosti opredeljena kot podeželje.

Izhajajoč iz zgornjega, je treba koncept pametnega mesta oziroma pametne skupnosti ter koncept pametnih vasi v slovenskih razmerah razumeti kot koncept pametne občine, ki ima sestavine obeh prej omenjenih konceptov in je opredeljen na sledeč način:

“Pametna občina je inovativna občina, ki razvija pametne rešitve za reševanje izzivov v svojem lokalnem okolju. Gradi na obstoječih prednostih in priložnostih, da se vključi v proces trajnostnega razvoja območja občine. Pri načrtovanju, razvoju in izvajanju svojih strategij za izboljšanje kakovosti življenja, učinkovitost občinskih dejavnosti in storitev, konkurenčnosti lokalnega gospodarstva, optimizacije porabe energije, zmanjševanja občinskega ogljičnega odtisa ter uresničevanja potreb sedanjih in prihodnjih generacij z vidika ekonomskih, socialnih in okoljskih aspektov se zanaša na participativni pristop, ki temelji na spodbujanju inovacij ter mobilizaciji rešitev, ki jih ponujajo digitalne tehnologije. Pametna občina izkorišča sodelovanje ter zaveznitvo z drugimi skupnostmi in akterji na podeželskih in mestnih območjih. Začetek ter izvajanje strategij pametnih občin lahko temelji na obstoječih pobudah in jih lahko financirajo različni javni in zasebni viri.”

Uvodne opredelitve povzemamo z ugotovitvijo, da je ta strategija prvi korak k zagotavljanju ustreznega okolja digitalne infrastrukture, ki je pogoj za vzpostavitev pametnega mesta.

2.3 Opredelitev ISO standardov

Za doseg uspešnosti skozi celovit in integriran pristop k trajnostnemu razvoju mest je Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) izdelala globalne standarde, ki omogočajo zbiranje, vrednotenje in primerjavo podatkov. Ključni med njimi so:

- **ISO 37120** (Kazalniki mestnih storitev in kvalitete življenja, 2018)¹⁶: opredeljuje 46 ključnih in 54 podpornih kazalnikov (KPI, *Key Performance Indicators*) znotraj 19 področij. Kazalniki so razdeljeni na ključne in podporne kazalnike, pri čemer so ključni kazalniki bistveni za

¹⁶ <https://www.iso.org/standard/68498.html>

usmerjanje in ocenjevanje uspešnosti upravljanja mestnih storitev in kakovosti življenja. Podporni kazalniki so namenjeni dopolnitvi, višji natančnosti in lažji razlagi vrednosti ključnih kazalnikov.

- **ISO 37122** (Kazalniki pametnega mesta, 2019)¹⁷: predstavlja celovit sklop kazalnikov za merjenje napredka mesta oziroma skupnosti v smeri razvijajoče se pametne skupnosti. Dopolnjuje ISO 37120 in se povezuje s ISO 37123.
- **ISO 37123** (Kazalniki odpornosti mesta, 2019)¹⁸: poleg kazalnikov odpornosti mesta opredeljuje tudi odporno mesto kot mesto, ki je sposobno upravljati, prilagajati in vzdrževati mestne storitve in izboljšati kvaliteto življenja pred nevarnostmi, šoki in stresom. To vključuje kapaciteto za upiranje, absorpcijo, nameščanje, prilagajanje, preobrazbo in okrevanje po učinkih nevarnosti in nesreč pravočasno in učinkovito, z ohranjanjem in obnavljanjem osnovne infrastrukture in storitev trajnostno na podlagi praks upravljanja s tveganji.

¹⁷ <https://www.iso.org/standard/69050.html>

¹⁸ <https://www.iso.org/standard/70428.html>

3. ANALIZA TRENUTNEGA STANJA

3.1 Opredelitev pojmov

Za poenotenje razumevanja terminologije v okviru strategije naslavljamo osnovne pojme digitalne preobrazbe:

1. Digitizacija: pretvorba analognih podatkov v digitalne.
2. Digitalizacija: prenova poslovnih procesov na podlagi uporabe digitalnih tehnologij.
3. Digitalna preobrazba: rezultat vplivov procesov digitalizacije na organizacijo, ki se odraža v učinkovitosti poslovanja in kakovosti storitev za uporabnike.

Iz navedenega sledi, da namen dokumenta ni digitalizacija *per se*, ampak doseganje učinkov digitalne preobrazbe.

3.2 Analiza digitalne zrelosti javnih podjetij in zavodov v Mestni občini Ptuj

Za boljši pregled stanja digitalne zrelosti v Mestni občini Ptuj se je občinska uprava odločila izvesti statistično meritev digitalne zrelosti javnih zavodov in javnih podjetij v občini. V ta namen je uporabila kratek anketni vprašalnik. Na podlagi njegovih rezultatov je bila pridobljena splošna slika digitalne zrelosti javnih zavodov in podjetij v Mestni občini Ptuj.

Imena podjetij sodelujočih javnih zavodov in podjetij so bila anonimizirana.

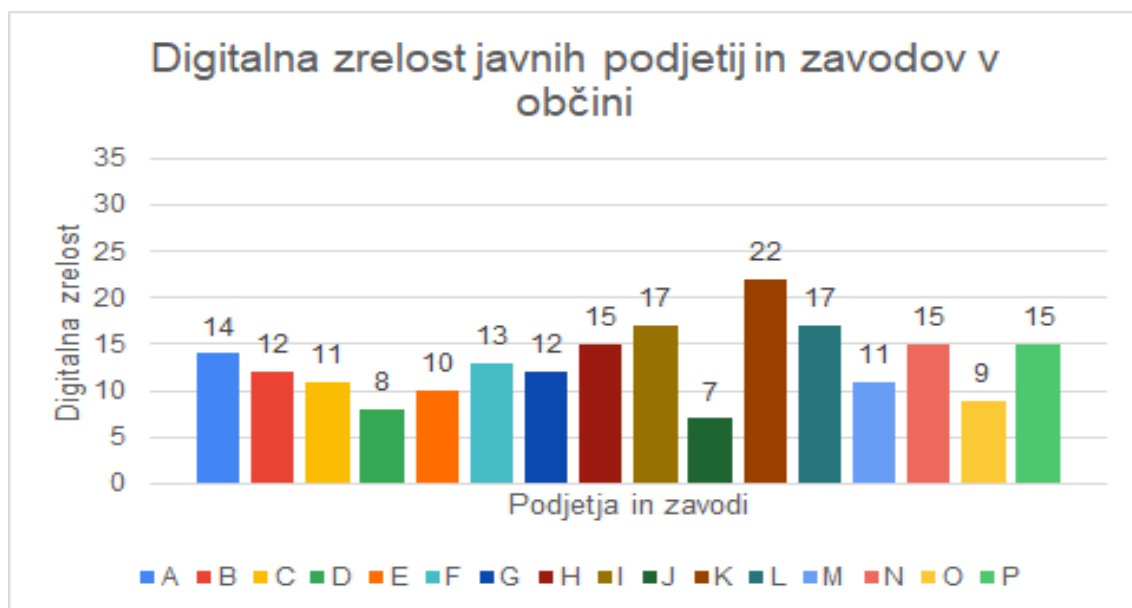
Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz sedmih različnih vprašanj. Vsako izmed njih je zavod oziroma podjetje preverjalo glede svoje:

- stopnje digitalizacije in uporabe digitalne tehnologije za razvoj delovanja in poslovanja,
- splošnega odnosa do digitalne preobrazbe in razvoja,
- digitalizacije procesov in delovanja internega poslovanja,
- uporabe interaktivnih odnosov oziroma izkušenj z deležniki,
- koliko zavod oziroma podjetje gradi na talentih in kompetencah svojih zaposlenih,
- stanja medsebojne povezanosti procesov notranjega in zunanjega poslovanja,
- stanja informacijske strukture in arhitekture v zavodu oziroma podjetju.

Na vsako vprašanje je bilo možno odgovoriti med 1 (najnižja) in 5 (najvišja). Seštevek vrednosti odgovorov je nato zavod oziroma podjetje uvrstil v eno izmed petih možnih kategorij:

- a) **Digitalni upornik (7–12 točk):** Poslovne in informacijske digitalne iniciative in storitve v zavodu oz. podjetju so med seboj nepovezane med seboj in z glavno poslovno oziroma delovno strategijo. Ne osredotočajo se na izkušnjo strank in ostalih deležnikov.
- b) **Digitalni raziskovalec (13–18 točk):** Zavod oziroma podjetje je identificiral/-o potrebo po digitalno podkrepljeni delovni oziroma poslovni strategiji, ki se primarno osredotoča na izkušnjo strank in ostalih deležnikov. Uvedba digitalnih storitev in procesov je vezana na posamezne projekte. Napredka na enem področju ni mogoče predhodno predvideti, podrobneje načrtovati ali ponavljati na drugih.
- c) **Digitalni igralec (19–24 točk):** Delovni oziroma poslovni ter digitalni cilji so med seboj povezani na nivoju celotnega zavoda oziroma podjetja. Osredotočeni so predvsem na pripravo digitalnih produktov ali storitev ter digitalnih izkušenj. V podjetju oziroma zavodu še niso pripravljeni za disruptivni potencial digitalnih praks in pristopov.
- d) **Digitalni transformator (25–30 točk):** V zavodu oziroma podjetju integrirane digitalne delovne oziroma poslovne prakse in pristopi so ključen element za pripravo digitalno podkrepljenih produktov in storitev. Uporaba digitalnih praks je tesno povezana s povezanimi izkušnjami.
- e) **Digitalni disruptor (31–35 točk):** Zavod oziroma podjetje je agresivno in disruptivno s svojo uporabo digitalnih tehnologij in poslovnih modelov pri oblikovanju svojega trga. Za namen delovne oziroma poslovne inovacije se stalno uporablja zavedanje trenutnega stanja delovnega oziroma poslovnega ekosistema ter njegovih želja in potreb.

Slika 1: Digitalna zrelost javnih podjetij in zavodov v občini

Slika 2: Digitalna zrelost javnih podjetij in zavodov v občini – razvrstitev po kategorijah

Slika 3: Digitalna zrelost javnih podjetij in zavodov v občini – odstotni deleži

Najboljši prejeti rezultat v vprašalniku je znašal 22 točk, najslabši pa samo sedem. Od 16 zavodov in podjetij, ki so rešili/rešila vprašalnik, se jih je:

- **8 (50 %)** uvrstilo v prvo in najnižjo kategorijo – digitalni uporabnik (rdeča barva na grafu),
- **7 (43,75 %)** v drugo kategorijo – digitalni raziskovalec (modra barva na grafu),
- **samo 1 zavod oziroma podjetje (6,25 %)** v tretjo kategorijo – digitalni igralec (zelena barva na grafu).

Polovica vseh javnih podjetij in zavodov v Mestni občini Ptuj po lastnih besedah še ni resno pričela z aktivnostmi lastnega digitalnega razvoja, večina ostalih pa je komaj v začetnih stopnjah. To je zelo zaskrbljujoč rezultat. Za Mestno občino Ptuj to pomeni, da mora svojo digitalizacijo usmeriti zelo široko – zajeti in obsegi mora vsa javna podjetja in zavode, hkrati pa angažirati tudi akterje iz zasebnega sektorja ter širšo javnost. Digitalni napredek mora biti povsod, da nobeno področje aktivnosti ne izostane za drugimi.

3.3 SWOT analiza

Tabela 2: SWOT tabela Mestne občine Ptuj (prednosti, slabosti, priložnosti, nevarnosti)

PREDNOSTI (splošno)	SLABOSTI (splošno)
<ul style="list-style-type: none"> + veliko število kulturnih in naravnih znamenitosti + močna tradicija športnih, predvsem kulturnih prireditev + v zadnjih letih velika širitev uporabe obnovljivih virov energije za razsvetljava in gretje + racionalizacija ustvarjanja komunalnih odpadkov (ločevanje odpadkov) + dobre cestne povezave z ostalimi deli Slovenije + prisotnost lastnih javnih komunalnih podjetij in Splošne bolnišnice Ptuj 	<ul style="list-style-type: none"> – slabša povezanost in kakovost vodovodne in kanalizacijske oskrbe – pomanjkanje nadzornih kamer na javnih površinah – nizka stopnja povezanosti lokalnih društev – previsoka raven izseljevanja prebivalcev – nizka stopnja medsebojnega povezovanja gospodarskih subjektov
PREDNOSTI (digitalizacija)	SLABOSTI (digitalizacija)
<ul style="list-style-type: none"> + digitalno motivirana občinska uprava, ki nudi več digitalnih rešitev 	<ul style="list-style-type: none"> – nizka stopnja povezovanja gospodarskih subjektov z občani in izobraževalnimi storitvami – pomanjkljiva uporaba digitalnega trženja lokalnih podjetnikov in ponudnikov storitev – nizka oziroma podpovprečna stopnja digitalne zrelosti javnih zavodov in javnih podjetij v občini

PRILOŽNOSTI (splošno)	NEVARNOSTI (splošno)
<ul style="list-style-type: none"> • upad izseljevanja iz občine • trajnostna in stabilna prometna varnost • nadaljnje in učinkovitejše spodbujanje poslovnih investicij in podjetništva • povečanje in spodbujanje lokalne samooskrbe • širša in učinkovitejša raba obnovljivih virov energije • hitrejša in učinkovitejša izvedba zdravstvenih storitev 	<ul style="list-style-type: none"> ! nepredvidljivost in nestabilnost političnega ter gospodarskega sistema ! centraliziranost države ! kratkoročna naravnost pri načrtovanju in izvajanju projektov ! staranje prebivalstva ! povečevanje socialne neenakosti

<ul style="list-style-type: none"> • bolj odzivno in učinkovito izvajanje reševalnih storitev • zaščita ogroženih in občutljivih naravnih površin v občini • višja stopnja varnosti občanov ter občinskih površin • povečanje pridelave, prodaje in prepoznavnosti tradicionalnih kmetijskih in obrtnih proizvodov • spodbujanje družbene odgovornosti, okoljske ozaveščenosti in kulturne zavesti občanov in občanov • spodbujanje vseživljenjskega učenja in medgeneracijskega sodelovanja 	
PRILOŽNOSTI (digitalizacija)	NEVARNOSTI (digitalizacija)
<ul style="list-style-type: none"> • povečanje interesa občanov in vodstva občine za uvedbo digitalnih in pametnih rešitev • širjenje uporabe e-storitev in digitalnih/pametnih rešitev • krepitev javno zasebnih partnerstev na področju razvoja in uvajanja digitalnih rešitev • povezovanje gospodarstva in izobraževalnih storitev na področju digitalizacije • razvoj digitalnega trženja in oglaševanja turistične ponudbe, produktov in storitev • medsektorsko povezovanje zaradi povišanega nivoja digitalnih kompetenc podjetij v občini 	<ul style="list-style-type: none"> ! kratkoročna naravnost pri načrtovanju in izvajanju projektov ! povečevanje digitalnih razlik med generacijami ! kibernetiski vdori in napadi ! možnost pojava kompleksne krize

3.4 Prednosti in priložnosti za Mestno občino Ptuj

Mestna občina Ptuj si že več let prizadeva, da bi z uvajanjem digitalnih tehnologij, digitaliziranih storitev, digitalnih pristopov upravljanja in uporabe digitalnih podatkov izboljšala kvaliteto svojih občinskih storitev, delo javnih ustanov in kvalitete življenja občanov. Občinska uprava v zadnjih letih še posebej spodbuja svoj digitalni razvoj. Do sedaj jo je oviralo pomanjkanje enotnega temeljnega izhodišča za koordinacijo takšnih procesov. Eden od namenov priprave strategije je prav odprava te napake. Občinska uprava je v zadnjih letih pripravila veliko število novih strateških in programskih dokumentov, ki bodo tudi ustrezno prilagojeni določilom te strategije.

Vpeljava ukrepov v Strategiji digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj (Akcijskem načrtu) bo imela pozitivne učinke na vseh področjih, v katerih ima Mestna občina Ptuj že obstoječe prednosti, ob istem

času pa bo omogočila izkoriščanje novih priložnosti. Z uvedbo ukrepov bodo izboljšani predvsem kakovost bivanja občanov, gospodarska uspešnost, turistični obisk in učinkovitost delovanja vseh javnih storitev in služb.

3.5 Slabosti in nevarnosti za Mestno občino Ptuj

V Mestni občini Ptuj je kljub zgoraj navedenim prednostim prisotno nekaj izrazitih slabosti in šibkih točk. Med njimi so slabša povezanost in kakovost vodovodne in kanalizacijske oskrbe, dolgoročne posledice slabih prometnih povezav iz preteklosti, nadpovprečna starost prebivalstva, gospodarske razlike med mestnim središčem in okolico, možnosti naravnih katastrof (poplave, suša) in varnostna tveganja zaradi bližine državnih mej. Rešitve, predstavljene v tej strategiji, imajo kot enega izmed glavnih ciljev omilitev in/ali odpravo teh bistvenih pomanjkljivosti.

3.6 Dosedanje aktivnosti Mestne občine Ptuj na področju digitalne preobrazbe

Mestna občina Ptuj je že do sedaj izvajala aktivnost v skladu z državnimi in drugimi strategijami, vendar so bile rešitve osredotočene zgolj na posamezno področje in niso zasledovale sinergijskih učinkov medsektorskega sodelovanja in pogleda na mesto kot celoto.

Mestna občina Ptuj je izdelala naslednje strategije na posameznih področjih¹⁹:

- 2015 Vizija in strategija Mestne občine Ptuj 2015-2025
- 2017 Celostna prometna strategija za Mestno občino Ptuj (2017-2021)
- 2017 Strategija razvoja in trženja turistične destinacije Ptuj 2017-2021
- 2018 Strategija aktivnega staranja v Mestni občini Ptuj 2018 - 2022
- 2010 Lokalni program za kulturo Mestne občine Ptuj za obdobje 2020–2023
- 2021 Strategija za mlade v Mestni občini Ptuj 2021-2025
- 2021 Lokalni energetski koncept Mestne občine Ptuj (2021-2031)
- 2022 Občinski program varstva okolja za Mestno občino Ptuj 2022-2027

Pričujoča Strategija digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj predstavlja uskladitev razvojnih načrtov Mestne občine Ptuj z najnovejšimi strategijami države in EU s ciljem celostne obravnave mestnega razvoja in sistematični razvoj v smeri pametnega mesta, digitalizacije, povezovanja različnih služb, podjetij in drugih deležnikov ter varstva okolja.

¹⁹ <https://www.ptuj.si/objave/177>

4. STRATEŠKA PODROČJA IN CILJI DIGITALNE PREOBRAZBE MO PTUJ

4.1 Opredelitev področij

Slika 4: Področja Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj

Trenutno je v pripravi nov krovni razvojni dokument Mestne občine Ptuj – »Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035«, ki ga pripravljajo na ZRS Bistra Ptuj.

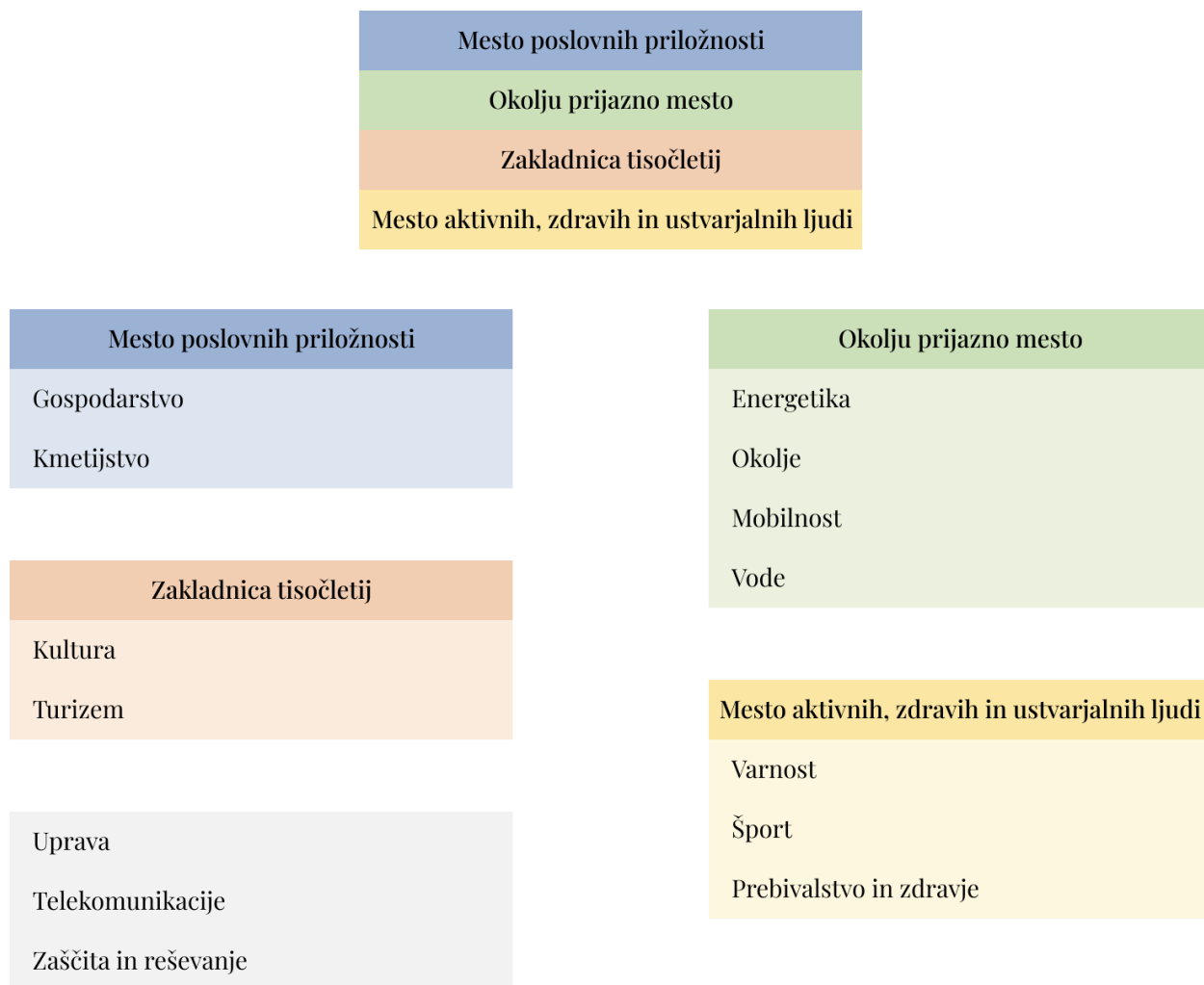
Strateške usmeritve/stebri (5), ki so navedene v delovnem gradivu omenjenega dokumenta so:

1. Mesto znanja in poslovnih priložnosti / gospodarsko stabilno mesto / konkurenčno in družbeno odgovorno mesto;
2. Podnebno in energetska nevtralnno mesto / samooskrbno mesto;
3. Bolj povezana in dostopna občina;
4. Mesto prijazno občanom;
5. Turistično privlačno mesto.

Na delavnicah po področjih, ki trenutno potekajo, je prišlo do konsenza, da se usmeritvi 2 in 3 združita, tako da bo dokument baziral na 4 stebrih, ko tudi sedaj veljavna Vizija in strategijo Mestne občine Ptuj 2015-2025.

Glede na sprejeto in še veljavno Vizijo in strategijo Mestne občine Ptuj 2015-2025 in Evropsko perspektivo za obdobje 2021–2027 smo 14 identificiranih področij umestili v 5 stebrov:

Slika 5: Stebri aktivnosti Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj

4.2 Ključni cilji

Tabela 3: Ključni cilji področij Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj

PODROČJE	CILJI
GOSPODARSTVO	Višja raven konkurenčnosti občinskega gospodarstva, spodbujanje nastanka novih delovnih mest, večja gospodarska rast, hitrejši tehnološki napredek, uspešna tranzicija na zeleno in krožno gospodarstvo.
KMETIJSTVO	Zaščita kmetijskih zemljišč, tržno uspešnejša kmetijska panoga, večja prepoznavnost lokalnih pridelkov, izdelkov in obrti.
ENERGETIKA	Učinkovitejša energijska poraba, širitev deleža uporabe obnovljivih virov energije za vse energetske potrebe.
OKOLJE	Zmanjševanje okoljskega onesnaževanja, ohranjanje biodiverzitete, hitrejša in učinkovitejša izvajanje odvoza odpadkov.
MOBILNOST	Večja pretočnost prometnih tokov, dostopnost parkirnih mest, večja varnost udeležencev v prometu, spodbujanje uporabe alternativnih virov prevoza.
VODE	Zaščita kvalitete in dostopa do čiste pitne vode, učinkovito delovanje vseh delov vodovodnega omrežja in omrežja odpadnih vod ter njihovega čiščenja.
KULTURA	Zaščita lokalne, nacionalne in svetovne kulturne in naravne dediščine, krepitev turističnega potenciala občine.
TURIZEM	Dvig števila turističnih obiskov in zasedenosti turističnih kapacitet, hitrejši tehnološki napredek ponudbe, ponudba večje kakovosti turističnih produktov.
PREBIVALSTVO IN ZDRAVJE	Dvig kvalitete zdravstvenih storitev v občini, izboljšanje kakovosti življenja vseh občanov s poudarkom na ogroženih skupinah, večja stopnja udeležnosti mladih v občinskem javnem življenju.
ŠPORT	Večje število udeležencev na športnih dogodkih v občini, promocija aktivnega in zdravega načina življenja ter preživljanja prostega časa.
VARNOST	Robustno zavarovanje zasebne in javne lastnine, manjše število storjenih kaznivih dejanj, varnost fizičnih oseb in njihovih podatkov, kibernetična varnost informacijskih sistemov v občini.

PODROČJE	CILJI
UPRAVA	Lažja dostopnost storitev občinske uprave občanom, podjetjem, drugim organom javne uprave in obiskovalcem, učinkovitejše občinsko interno poslovanje, pristna komunikacija med uporabniki in občinsko upravo.
ZAŠČITA IN REŠEVANJE	Hitrejša odzivnost občinskih varnostnih in reševalnih služb, tehnološka nadgradnja trenutnih reševalnih kapacitet.
TELEKOMUNIKACIJE	Nadaljnja širitev dostopa do IKT povezav, večja kapacitete prenosa podatkov.

Identifikacija morebitnih dodatnih področnih ciljev in opredelitev ukrepov/projektov po posameznih področnih ciljeh, se bo izvedla v okviru priprave Akcijskega načrta (AN).

Za pripravo AN in sistematično podporo za uresničevanje le-tega bi bilo potrebno imenovati odgovorno **osebo/službo za digitalno preobrazbo MO Ptuj**, ki bi izvajala pomoč pri alokaciji sredstev, pomoč pri pripravi projektov in črpanju sredstev npr. EU., pomoč pri vodenju projektov, ažuriranju in objavi napredka iz AN.

Z namenom učinkovite koordinacije medresorsko pomembnih projektov na področju digitalne preobrazbe in iskanja medsektorskih razvojnih učinkov bi se naj imenovalo **Medresorsko koordinacijo za izvajanje projektov digitalne transformacije Mestne občine Ptuj**, ki bi se sestala 3 krat letno in bi predstavljala nadzorno telo nad izvedbo in predlagala spremembe prioritet, prerazporeditev sredstev in podobno.

4.3 Mesto poslovnih priložnosti

V Viziji in strategiji Mestne občine Ptuj 2015–2025 lahko najdemo razvojno usmeritev s podnaslovom “Mesto poslovnih priložnosti”, ki jo MO Ptuj namerava uresničiti z doseganjem določenih ciljev.

GOSPODARSTVO

- ❖ **CILJ 1:** Spodbuditi nastajanje novih podjetij
- ❖ **CILJ 2:** Privabiti domače in tuje investitorje
- ❖ **CILJ 3:** Aktivirati kreativnost in potenciale občanov za podjetništvo in inovacije

KMETIJSTVO

- ❖ **CILJ 4:** Učinkovitejše tržno organiziranje kmetijstva, krepitev agroživilskih verig ter večja prepoznavnost in kakovost lokalno pridelanih proizvodov
- ❖ **CILJ 5:** Pospešitev procesov strukturnega prilagajanja v kmetijstvu
- ❖ **CILJ 6:** Zelena delovna mesta in skladi in vzdržan razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih potencialov lokalnega okolja.

a) GOSPODARSTVO

Na območju Mestne občine Ptuj je v letu 2021 poslovalo 2.585 poslovnih subjektov, kar je za 8% več kot v letu 2015. Po skupinah poslovnih subjektov so v letu 2021 prevladovali samostojni podjetniki, ki so predstavljali kar 46,6% vseh poslovnih subjektov. Sledijo ji gospodarske družbe, društva in nepridobitne organizacije. V letu 2015 so na območju Mestne občine Ptuj prav tako prevladovali samostojni podjetniki, ki so takrat predstavljali 43,6% vseh poslovnih subjektov.

V zadnjih šestih letih je tako bilo zaznati povečanje števila samostojnih podjetnikov za 15,5% (162 samostojnih podjetnikov) in gospodarskih družb za 3,8% (31 gospodarskih družb).

Gospodarske družbe in samostojni podjetniki na območju Mestne občine Ptuj so v letu 2021 zaposlovali 8.541 oseb, kar je za 12,2% več kot v letu 2015. Od vseh zaposlenih jih je bilo v letu 2021 7.993 (93,6%) zaposlenih v gospodarskih družbah. 38

Največ zaposlitev je bilo na področju dejavnosti »C predelovalne dejavnosti« in sicer 47,5% vseh zaposlenih. Sledijo dejavnosti »F gradbeništvo« na področju katerega je bilo 22,5% vseh zaposlenih, »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil« s 8%, ter »M strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti« s 4,7% vseh zaposlitev gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov na območju Mestne občine Ptuj.

Podjetja so v letu 2021 ustvarila 1.022.162.000 EUR prihodkov, kar je za dobih 36% več kot v letu 2015. Največ poslovnih prihodkov je bilo ustvarjenih iz področja »C predelovalne dejavnosti« in sicer v deležu 39% (398.214.000,00 EUR), sledita dejavnosti »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil« in »F gradbeništvo«. Gospodarske družbe so največ prihodkov ustvarile v dejavnosti »C predelovalne dejavnosti«, medtem ko so samostojni podjetniki najvišje prihodke dosegali v dejavnosti »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil«.

Poleg občinske uprave je za področje gospodarstva ključen organ odbor za gospodarstvo, ki je del Mestnega sveta. Zadolžen je za obravnavo vseh predlogov aktov in drugih odločitev iz pristojnosti Mestne občine Ptuj na področju gospodarstva (malega gospodarstva in obrti, kmetijstva, gostinstva in turizma), dajanje mnenj in predlogov k pospeševanju razvoja gospodarskih dejavnosti in spremljanja gibanj v gospodarski dejavnostih ter o njih oblikuje mnenje, ki ga poda Mestnemu svetu MO Ptuj.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Višja raven konkurenčnosti občinskega gospodarstva, spodbujanje nastanka novih delovnih mest, večja gospodarska rast, hitrejši tehnološki napredek, uspešna tranzicija na zeleno in krožno gospodarstvo.

Področni cilj 1: *Krepitev povezovanja lokalnega gospodarstva*

Področni cilj 2: *Spodbujanje lokalne potrošnje in lokalnih obrti*

Področni cilj 3: *Povečanje konkurenčnosti lokalnega gospodarstva*

b) KMETIJSTVO

Območje Mestne občine Ptuj leži v osrednjem delu Slovenskih goric in je že od nekdaj bilo znano kot bogato kmetijsko območje z močnimi družinskimi kmetijami, čeprav se glede na podatke v zadnjih letih število kmetijskih gospodarstev manjša.

V mestu deluje največji slovenski Kmetijsko gozdarski zavod, ki preko kmetijsko svetovalne službe skrbi za neformalno izobraževanje in usposabljanje kmetov in zaposlenih na kmetijah. Na področju šolstva deluje srednješolski program Šola za ekonomijo, turizem in kmetijstvo, ki izvaja vrsto programov za pridobitev izobrazbe s področja kmetijstva in program višjega strokovnega izobraževanja Upravljanje podeželja in krajine na Višji strokovni šoli ŠC Ptuj. Kmetijsko zadruga Ptuj je s svojo 120 letno tradicijo nepogrešljiv partner številnim kmetijskim gospodarstvom v občini in širši regiji. Mesto še ponaša tudi z največjim agroživilskim podjetjem Perutnino Ptuj, ki predstavlja srednje veliko evropsko podjetje pri proizvodnji piščančjega mesa in vina

V Mestni občini Ptuj predstavlja kmetijstvo pomembno gospodarsko panogo, saj je na njenem območju v letu 2021 poslovalo 16% vseh podjetij v dejavnosti »C predelovalne dejavnosti«, ki so tudi zaposlovale 47,5% vseh zaposlenih.

Po zadnjem popisu kmetijstva (2020) je bilo na območju Mestne občine Ptuj 342 kmetijskih gospodarstev, kar predstavlja padec v primerjavi s popisom iz leta 2010, ko je to število znašalo 420. Je pa zaznati porast v obsegu kmetijskih zemljišč v uporabi, ki je leta 2020 znašal 2.458 ha, medtem ko je leta 2010 le-ta znašal 2.360 ha.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Zaščita kmetijskih zemljišč, tržno uspešnejša kmetijska panoga, večja prepoznavnost lokalnih pridelkov, izdelkov in obrti.

Področni cilj 1: Razvoj pametnega in varnega kmetijstva

4.4 Okolju prijazno mesto

V Viziji in strategiji Mestne občine Ptuj 2015–2025 lahko najdemo razvojno usmeritev s podnaslovom “Okolju prijazno mesto”, ki jo MO Ptuj namerava uresničiti z doseganjem določenih ciljev.

VAROVANJE VODNIH VIROV

- ❖ **CILJ 1:** Ohraniti in izboljšati kakovost virov pitne vode ter zmanjšanje vodnih izgub
- ❖ **CILJ 2:** Zmanjšati onesnaževanje površinskih in talnih voda

ENERGETSKA UČINKOVITOST IN RABA VIROV

- ❖ **CILJ 3:** Znižati porabo energije v javnih stavbah in gospodinjstvih
- ❖ **CILJ 4:** Povečati delež daljinskega ogrevanja in deleža sproizvodnje toplotne in električne energije
- ❖ **CILJ 5:** Povečati rabo lokalnih obnovljivih in alternativnih virov energije
- ❖ **CILJ 6:** Izboljšati celovito ravnanje z odpadki

TRAJNOSTNA MOBILNOST

- ❖ **CILJ 7:** Ureditev kolesarskih in pešpoti po mestu in naseljih
- ❖ **CILJ 8:** Optimizacija varnih in pretočnih cest
- ❖ **CILJ 9:** Učinkovit in okolju prijazen javni promet

VAROVANJE NARAVE, VARSTVO PRED NARAVNIMI in DRUGIMI TVEGANJI

- ❖ **CILJ 10:** Trajno ohranjati biotsko raznovrstnost in naravne vrednote
- ❖ **CILJ 11:** Krepiti varnost pred naravnimi in civilizacijski tveganji

a) ENERGETIKA

Z dokumentom Lokalni energetske koncept je Mestna občina Ptuj na podlagi analize OVE in URE je Mestna občina Ptuj pripravila strateške usmeritve za oskrbo in rabo energije, uvajanja obnovljivih energetskih virov in ukrepov za zniževanje rabe energije ter poviševanja energetske učinkovitosti .

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Učinkovitejša energetska poraba, širitev deleža uporabe obnovljivih virov energije za vse energetske potrebe.

Področni cilj 1: Optimiranje rabe preko povečanja učinkovitosti in upravljanja z energenti na trajnostni način

Področni cilj 2: Povečati učinkovit dostop do obnovljivih virov energije

b) OKOLJE

V Mestni občini Ptuj so štiri območja NATURA 2000 (POO Velovlek, POO Podvinci, POO Drava in PVO Drava) in skupno obsegajo 1.422 ha območij, kar predstavlja 21,33 % območja Mestne občine Ptuj. Na območju Mestne občine Ptuj je evidentiranih tudi 18 naravnih vrednot državnega ali lokalnega pomena, 4 ekološko pomembna območja (16.635 ha), ki pomembno prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in 6 zavarovanih območij narave.

Kakovost zraka je odvisna od emisij onesnaževal in od vremenskih oziroma mikro klimatskih značilnosti, ki so v veliki meri pogojene z reliefom. Mestna občina Ptuj ima zaradi geografsko dovolj odprte lege in s tem boljše prevetrenosti boljše razmere kot večina naselij v notranjosti Slovenije, ki ležijo v kotlinah ali dolinah.

Za območje Mestne občine Ptuj je po podatkih za leto 2021 značilna nadpovprečna gostota javnega cestnega omrežja (km/km²) v primerjavi z državnim povprečjem. Za območje Mestne občine Ptuj na JC znaša 3,86 km/km², za Slovenijo 1,90 km/km² in za regijo Podravje 2,98 km/km². Gostota javnega cestnega omrežja na območju Mestne občine Ptuj za državne ceste znaša 0,53 km/km², medtem ko za občinske ceste 3,33 km/km². Hitro rastoč promet in z njim povezano okoljsko obremenjevanje predstavlja eno večjih preprek sonaravnemu razvoju, v veliki meri pa je pogojen s širšimi nadregionalnimi prometnimi tokovi in od kakovosti ter pretočnosti prometnih poti.

Ravnanje z odpadki je obvezna lokalna javna služba. Izvajalec gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov v Mestni občini Ptuj so Javne službe Ptuj d.o.o. in so prav tako upravljavec Centra za ravnanje z odpadki (CERO Gajke). Na območju Mestne občine Ptuj je urejeno ločeno zbiranje odpadkov s shemo »od vrat do vrat«, kar pomeni, da občani že doma ločeno zbirajo in tako ločeno odpadke tudi oddajo. CERO Gajke se nahaja na Ptujem polju v severovzhodni Sloveniji, vzhodno od mesta Ptuj, znotraj nekdanje gramoznice. Geografsko pokriva območje občin Spodnjega Podravja in je v lasti Mestne občine Ptuj. Od leta 2015 se odlaganje in obdelava mešanih komunalnih odpadkov ne izvaja več na samem centru. Obdelava in odlaganje se tako oddajata drugim izvajalcem, ki imajo za to potrebna dovoljenja. Mestni svet je na svoji redni seji septembra 2020 izglasoval tudi zaprtje odlagališča CERO Gajke, ki bo izvedena v prihodnjih 3-5 let.

Strategija digitalne preobrazbe MO Ptuj prepoznava zgoraj opisane cilje in ukrepe, za katere ponuja nekatera digitalizirana orodja in rešitve, ki bodo MO Ptuj zagotavljale še večjo uspešnost na področju varovanja okolja.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Zmanjševanje okoljskega onesnaževanja, ohranjanje biodiverzitete, hitrejše in učinkovitejše izvajanje odvoza odpadkov.

Področni cilj 1: Redno spremljanje ter zbiranje podatkov o lokalnem okolju

Področni cilj 2: Spremljanje stanja cestnišč v občini ter izvajanje preventivnih ukrepov

Področni cilj 3: Optimizacija zbiranja komunalnih odpadkov na območju občine

c) MOBILNOST

Ključni dokument na področju mobilnosti je Celostna prometna strategija, sprejeta leta 2017. V njej je moč prebrati, da za potovanje 55% občanov uporablja avtomobile, 23% hodi peš, 13% se vozi z motornim kolesom, 7% s kolesom in 2% z javnim prometom. Mestna občina Ptuj je tudi povezana z avtocesto in številnimi regionalnimi cestami, kar tudi omogoča številne dnevne delovne migracije, saj na delo na Ptuj prihaja 12% delavcev, medtem ko največ Ptujčanov potuje na delo v Maribor, ki je oddaljen približno 30 km in povezan tudi z avtocesto.

Kot vizijo razvoja si je ta dokument zadal celostno načrtovanje mobilnosti, celostno promocijo hoje, optimalno izkoriščanje potencialov kolesarjenja, učinkovitejši javni promet in racionalnejši cestni promet. V Viziji in strategiji je dodana še trajnostna komponenta razvoja mobilnosti, ki bo dosežena s cilji ureditve kolesarskih in pešpoti po mestu in naseljih, optimizacijo varnih in pretočnih cest ter z zagotavljanjem učinkovitega in okolju prijaznega javnega prevoza. Strategija pametne skupnosti želi preko digitalnih orodij pripomoči h doseganju teh ciljev.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Večja pretočnost prometnih tokov, dostopnost parkirnih mest, večja varnost udeležencev v prometu, spodbujanje uporabe alternativnih virov prevoza.

Področni cilj 1:	Pametno upravljanje lokalnega prometa
Področni cilj 2:	Pametno načrtovanje šolskih poti

d) VODE

Vodooskrbni sistem Ptuj – na območju Spodnjega Podravja zagotavlja v celoti oskrbo z vodo na območju 17 občin, na območju še šestih občin pa delno. S pitno vodo se v celoti oskrbujejo Mestna občina Ptuj, občine Kidričevo, Dornava, Gorišnica, Juršinci, Destrnik, Markovci, Hajdina, Starše, Majšperk, Videm, Podlehnik, Žetale, Trnovska vas, Sv. Andraž, Zavrč, Cirkulane in Cerkvenjak. Ptujski vodooskrbni sistem se oskrbuje s pitno vodo iz črpališč v Skorbi, iz do sedmih plitvih in sedmih globinskih vodnjakov. Dodatno pomagajo k izboljšanju hidravličnih razmer in kvaliteti pitne vode globinski vodnjaki v Novi vasi pri Ptuj, Lancovi vasi, Gerečji vasi, Župečji vasi, Podvincih in Desencih. Pitno vodo v omrežju sestavljata podtalnica Dravskega polja in globinska podtalnica v razmerju 2:1. Uporabo globinske podtalnice narekujejo problemi s kakovostjo plitve podtalnice, predvsem glede nitratov in sredstev za varstvo rastlin (pesticidi).

Omrežje vodooskrbnega sistema na območju Spodnjega Podravja je zelo razvejano, zaradi česar prihaja v poletnih mesecih ob bistveno višji porabi vode do motenj v oskrbi z vodo, ki pa so predvsem transportnega značaja.

Količina prodane pitne vode končnim uporabnikom je za območje Mestne občine Ptuj leta 2021 znašala 1.433.372 m³, kar je v primerjavi z letom 2015 za 63.417 m³ več. Vodooskrbni sistem na območju Mestne občine Ptuj, s katerim upravlja Komunalno podjetje Ptuj, je dolg 230.648 m, kar je za 36,93 km več v primerjavi z letom 2015. Število priključkov na vodooskrbnem sistemu za območje Mestne občine Ptuj je v letu 2021 znašalo 7.034, od tega je znašal delež individualnih priključkov 88,51%. V primerjavi z letom 2015 se je delež individualnih priključkov povečal za 2,64%.

Za doseganje ciljev je ključna implementacija digitalnih orodij, opisanih v spodaj navedenem področnem cilju. Ključno vlogo na tem področju ima tudi podjetje Komunala Ptuj d. d., ki je zadolženo za dejavnost proizvodnje in distribucije vode in dejavnost odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Zaščita kvalitete in dostopa do čiste pitne vode, učinkovito delovanje vseh delov vodovodnega omrežja in omrežja odpadnih vod ter njihovega čiščenja.

Področni cilj 1: *Trajnostno in učinkovito upravljanje vodnega sistema Mestne občine Ptuj*

4.5 Zakladnica tisočletij

V Viziji in strategiji Mestne občine Ptuj 2015–2025 lahko najdemo razvojno usmeritev s podnaslovom “Zakladnica tisočletij”, ki jo MO Ptuj namerava uresničiti z doseganjem določenih ciljev.

- ❖ **CILJ 1:** Pozicionirati Ptuj kot privlačno, visokokakovostno, butično turistično, kulturno živahno in z dediščino bogato mesto
- ❖ **CILJ 2:** Dvig kakovosti in zasedenosti kapacitet obstoječe in razvoj nove turistične ponudbe Ptuja
- ❖ **CILJ 3:** Izboljšanje pogojev za delovanje turističnih ponudnikov in kulturnih ustvarjalcev
- ❖ **CILJ 4:** Izboljšanje dostopnosti in prepoznavnosti turističnih znamenitosti in dogodkov
- ❖ **CILJ 5:** Revitalizacija starega mestnega jedra

a) KULTURA

V Mestni občini Ptuj je javni interes za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin na državni in lokalni ravni, ki se uresničuje z zagotavljanjem okoliščin zanje. Zato Mestna občina Ptuj vlaga veliko naporov in finančni sredstev v celostno ohranjanje kulturnih spomenikov s statusom državnega ali lokalnega pomena in območij kulturne dediščine (prenova, upravljanje in oživljanje), v zagotavljanje prostorskih pogojev za izvajanje kulturnih dejavnosti (javna infrastruktura na področju kulture) in izboljšanja dostopnosti do kulturnih vsebin ter možnosti sodelovanja v kulturnem življenju. Poleg tega si MO želi razvoja in uveljavitve blagovne znamke “Staro mesto, nova doživetja”, vzpostavitve »co-working« prostora z vso opremo za razvoj kreativnih dejavnosti, izvedbo delavnic za dvig kompetenc na področju povezovanja kulture in turizma ter drugih ukrepov iz področij knjižnične dejavnosti, kulturne dediščine, uprizoritvene umetnosti, vizualne ter glasbene umetnosti.

Institucije na področju kulture s statusom javnih zavodov, ki jih je ustanovila MO sama ali v soustanoviteljstvu s sosednjimi občinami ali je ustanoviteljica država, so: Mestno gledališče Ptuj, Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož, Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, Zgodovinski arhiv na Ptujju ter Center za preventivno arheologijo v okviru Zavoda za varstvo kulturne dediščine RS.

Glavno vlogo pri ohranjanju lokalne in regionalne premične kulturne dediščine ima Pokrajinski muzej Ptuj Ormož, ki že pospešeno digitalizira eksponate v lastnih zbirkah (digitaliziranih je že več kot 1100 muzealij), muzej pa organizira tudi virtualne sprehode po izbranih muzejskih razstavah ter virtualni ogled grajskih prostorov na platformi Google Arts & Culture. Obiskovalcem je na ogled tudi šest spletnih razstav in VAM – Virtualni arheološki muzej s spletnimi predstavitvami šest muzejskih arheoloških lokacij. Muzej med drugim hrani tudi štiri zbirke nacionalnega pomena: zbirko orožja, zbirko glasbil, zbirko tapiserij in arheološko zbirko.

Delovanje Knjižnice Ivana Potrča Ptuj obsega zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva, zagotavljanje dostopa do gradiva in digitalnih publikacij, izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov, posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev, sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij, pridobivanje in izobraževanje uporabnikov, informacijsko opismenjevanje in varovanje knjižničnega gradiva.

Mestno gledališče Ptuj deluje na področju uprizoritvenih umetnosti, kulturno-umetnostne vzgoje. Obsega programe dramske in postdramske umetnosti ter druge sodobne odrske prakse, ki so organizirani v obliki lastne produkcije in gostovanja drugih producentov.

MO se lahko pohvali tudi s kar 308 enotami kulturne dediščine, kar vključuje pet objektov s statusom kulturnega spomenika državnega pomena (Ptujski grad, dvorec Turnišče, park dvorca Turnišče, Orfejev spomenik in III. Mitrej z rezervatom) ter 53 spomenikov lokalnega pomena.

Ptuj je tudi mesto izjemne koncentracije ljubiteljske kulture in kulturnih ustvarjalcev. Ključni instituciji na tem področju sta Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti na Ptuj in Zveza kulturnih društev Ptuj, ki povezujeta kulturna društva in njihove sekcije, zasebne zavode na področju kulture in samozaposlene v kulturi, zastopata njihove interese, nudita strokovno pomoč in organizirata izobraževanja za posamezna področja kulturnega ustvarjanja, srečanja, revije in tekmovanja (JSKD), oblikujeta programe in finančne načrte, podeljujeta priznanja za izjemne dosežke na področju ljubiteljske kulture in organizirata različne skupne prireditve in izobraževalne delavnice. Na Ptuj se že več desetletij odvijajo mnogi festivali, med njimi v poletnem času glasbeni festival Arsana, likovni festival Art Stays in pesniški festival Dnevi poezije in vina, ki so v zadnjih letih vedno bolj uveljavljeni, obiskani in priljubljeni.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Zaščita lokalne, nacionalne in svetovne kulturne in naravne dediščine, krepitev turističnega potenciala občine.

Področni cilj 1: Zaščita in turistično trženje kulturne in naravne dediščine v Mestni občini Ptuj

Področni cilj 2: Uporaba in nadgradnja sodobnih informacijsko komunikacijskih tehnologij za izboljšanje bralnih navad in bralne pismenosti prebivalstva

b) TURIZEM

Ključni portal za informacije in promocijo turizma na Ptuj je "Visit Ptuj", ki je trenutno dostopen v slovenskem, angleškem, nemškem in italijanskem jeziku. Interesenti lahko na tej spletni strani pregledajo kaj Ptuj ponuja na področjih kulture in dediščine, sprostitve in rekreacije, vodenih in samostojnih ogledov, paketnih ponudb in aktualnih dogodkov. Poleg tega pa je predstavljena tudi kulinarčna ponudba in lokalne nastanitvene možnosti. Stran ponuja tudi zapise o kulinariki, doživetjih, ljudeh in nakupovanju v obliki bloga ter kamero, ki prenaša sliko mesta v živo. Že vzpostavljena aplikacija VISIT PTUJ pa ponuja še več informacij, vezanih na vsebine turističnih aktivnosti v najširšem pomenu. Vsi ukrepi, ki se nanašajo na prioriteto turizem se bodo navezovali na že obstoječo aplikacijo. Nova aplikacija Travel AR Ptuj pa ponuja vsem obiskovalcem Ptuj vpogled v tri najpomembnejše turistične atrakcije mesta; preko obogatene resničnosti lahko uporabnik tako spozna vhod v pročelje gradu v 17. stoletju, podrobneje se lahko seznanijo s takratno usodo Mestnega stolpa, prav tako pa uporabnik lahko preko obogatene resničnosti spozna kurenta ter z njim opravi fotografijo. Na aplikaciji je prav tako predstavljen virtualni nabor 10 najpomembnejših turističnih točk s kratkimi opisi.

V Viziji in strategiji Mestne občine Ptuj 2015–2025 pa si MO Ptuj zada smernico razvoja z imenom "Zakladnica tisočletij", ki bo dosežen s cilji: pozicioniranja Ptuja kot privlačno, visokokakovostno,

butično turistično, kulturno živahno in z dediščino bogato mesto, dviga kakovosti in zasedenosti kapacitet obstoječe in razvoja nove turistične ponudbe Ptuja, izboljšanja pogojev za delovanje turističnih ponudnikov in kulturnih ustvarjalcev, izboljšanja dostopnosti in prepoznavnosti turističnih znamenitosti in dogodkov in revitalizacije starega mestnega jedra.

Strategija digitalne preobrazbe MO Ptuj bo pripomogla h bogatenju in modernizaciji turistične ponudbe in njeni integraciji.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Zaščita lokalne, nacionalne in svetovne kulturne in naravne dediščine, krepitev turističnega potenciala občine.

Področni cilj 1: Digitalizacija in optimizacija turistične ponudbe Mestne občine Ptuj

Področni cilj 2: Integracija uporabe ostalih občinskih digitalnih sistemov z digitalnimi tehnologijami v turizmu

4.6 Mesto aktivnih, zdravih in ustvarjalnih ljudi

V Viziji in strategiji Mestne občine Ptuj 2015–2025 lahko najdemo razvojno usmeritev s podnaslovom “Mesto aktivnih, zdravih in ustvarjalnih ljudi”, ki jo MO Ptuj namerava uresničiti z doseganjem določenih ciljev.

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

- ❖ **CILJ 1:** Kakovostno in učinkovito izobraževanje in usposabljanje

ŠPORT IN REKREACIJA

- ❖ **CILJ 2:** Ohranjanje obstoječih in vzpostavljanje novih zelenih in vodnih javno dostopnih površin
- ❖ **CILJ 3:** Krepitev zdravja vseh občanov skozi šport in rekreacijo

SOCIALNA VKLJUČENOST IN ZDRAVJE

- ❖ **CILJ 4:** Socialna vključenost in zmanjšanje tveganja revščine
- ❖ **CILJ 5:** Izboljšati zdravstveno stanje prebivalcev Mestne občine Ptuj

BIVANJE IN VARNOST

- ❖ **CILJ 6:** Zagotoviti ustrezne bivalne pogoje za vse starostne skupine prebivalcev v Mestni občini Ptuj še posebej za mlade, starejše, invalide in socialno ogrožene
- ❖ **CILJ 7:** Zagotovitev varnosti vseh prebivalcev Mestne občine Ptuj

a) PREBIVALSTVO IN ZDRAVJE

Mestna občina Ptuj se zaveda svoje odgovornosti do prebivalstva, ki zajema predvsem skrb za mlade in starejše občane, ki so v veliko pogledih najbolj ranljivi. Zato je pripravila dva strateška dokumenta, ki skušata olajšati izzive teh dveh skupin. Strategija za mlade v Mestni občini Ptuj 2021-2025 predstavlja konkretne cilje in ukrepe po področjih: izobraževanja, zaposlovanja in podjetništva, bivanjskih razmer, zdravja mladih, mladih in družbe ter kulture, ustvarjalnosti, dediščine in medijev. Ob

tem pa je tudi izdala Strategijo aktivnega staranja v MO Ptuj 2018–2022, ki pa prepoznava tri temeljna področja razvoja in sicer: podaljšano zaposlovanje in odloženo staranje, aktivno in zdravo staranje in aktivna in zdrava starost ter podpora samostojnemu bivanju v domačem okolju ter dolgotrajna oskrba. Mestna občina Ptuj je v letu 2012 tudi pridobila naziv »Občina po meri invalidov«. Listina »Občina po meri invalidov« je priznanje občini, ki pri svojem delu upošteva različnost potreb vseh svojih občanov, razvija, vzpodbuja in realizira ukrepe za večjo kvaliteto življenja, ustvarja možnosti za socialno vključenost in aktivno udeležbo invalidov.

Imenovan je Svet za invalide, ki je posvetovalna in strokovna skupina županje. Na področju Mestne občine Ptuj izvajajo naslednje naloge: daje pobude za urejanje splošne invalidske problematike, pomaga soustvarjati podporno okolje za neodvisno življenje invalidov, informira javnost o aktivnostih, pravicah in potrebah invalidov, povezuje invalidske organizacije in drugo.

Na področju zdravstva in skrbi za prebivalstvo so ključne institucije Splošna bolnišnica Ptuj, Zdravstveni dom Ptuj, Dom upokojencev Ptuj, Javni zavod Lekarne Ptuj, Območno združenje Rdečega križa Ptuj ... Vse uporabljajo obstoječe digitalne rešitve v zdravstvu kot so e-Naročanje in e-Recepti.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Dvig kvalitete zdravstvenih storitev v občini, izboljšanje kakovosti življenja vseh občanov s poudarkom na ogroženih skupinah, večja stopnja udeležnosti mladih v občinskem javnem življenju.

Področni cilj 1: Dvig kvalitete zdravstvenih storitev in izboljšanje splošnega zdravstvenega stanja občank in občanov

Področni cilj 2: Povezovanje in spodbuda mladim občanom

b) ŠPORT

Ključna institucija, ustanovljena za področje športa, v MO Ptuj je Zavod za šport Ptuj, čigar poslanstvo je uresničevanje nalog lokalnega pomena in regionalnega na področju šolskega športa. Večji športni objekti, ki so vidni na spletni strani so športne dvorane Mladika, Center, Gimnazija in Ljudski vrt ter nogometna igrišča z umetno, pomožno igrišče in seveda Mestni stadion Ptuj.

Ključne cilje si MO Ptuj zada v Letnih programih športa. Za leto 2021 je tako namenila 1.495.098,60 evra, ki je bil porabljen tako za izvajanje športnih programov kot tudi za investicije v šport. Tako bodo sredstva podpirala športno vzgojo otrok in mladine, športne dejavnosti študentov, kakovostni in vrhunski šport ter šport invalidov, športno rekreacijo, šolanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov, izgradnjo in izobraževanje športnih objektov, dejavnosti in programe Športne zveze MO Ptuj in Zavoda za šport Ptuj ter za športne prireditve.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Večje število udeležencev na športnih dogodkih v občini, promocija aktivnega in zdravega načina življenja ter preživljanja prostega časa.

Področni cilj 1: Digitalizacija športne infrastrukture ter storitev v Mestni občini Ptuj

c) VARNOST

Mestna občina Ptuj velja za izjemno varno občino. Tako je leta 2020 prejela nagrado Slovenian Grand Security Award za najbolj varno mestno občino v prejšnjem letu. V uradnem poročilu lahko preberemo, da je leta 2019 med ostalimi občinami, ki so izpolnile anketni vprašalnik ter glede na statistiko kaznivih dejanj pokazala nekaj dodatnih pristopov, ki kažejo na njihovo aktivno vlogo pri zagotavljanju čim višje stopnje varnosti svojim občanom.

Z namenov izboljševanja varnosti v občini sta v okviru MO Ptuj ustanovljena tudi 2 strokovna sveta.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Ptuj (v nadaljevanju: SPV) je bil ustanovljen leta 1974. SPV skrbi za razvijanje in uveljavljanje ukrepov za večjo varnost na cesti, za razvijanje preventivnega in vzgojnega dela ter za humanejše odnose v prometu ter tesno sodeluje s pristojnimi državnimi organi, društvi, organizacijami, podjetji in drugimi, ki imajo podobne interese.

Varnostni sosvet je projekt partnerskega sodelovanja med Mestno občino Ptuj in Policijsko postajo Ptuj. Varnostni sosvet je posvetovalno telo. Temeljna funkcija varnostnega sosveta je povezovanje, koordiniranje in usmerjanje organov, organizacij in drugih strokovnih dejavnikov, ki se ukvarjajo z varnostno problematiko, kot tudi drugih subjektov, ki lahko kakorkoli vplivajo na kvaliteto varnostne kulture v lokalni skupnosti. Varnostni sosvet obravnava in analizira varnostne razmere s področja klasične kriminalitete, javnega reda in miru, varnosti v cestnem prometu, obravnava in analizira razmere s področja zaščite in reševanja ter drugo varnostno problematiko, predlaga ukrepe za zagotavljanje prijaznejšega in varnejšega življenjskega in bivalnega okolja ter predlaga sporočila s preventivno vsebino.

Poleg policijske postaje pa na Ptuj deluje tudi medobčinsko redarstvo, ki je pristojno za nadzorovanje varnega in neoviranega cestnega prometa v naseljih, varovanje ceste in okolja v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij, skrb za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah, varovanja javnega premoženja, naravne in kulturne dediščine in vzdrževanje javnega reda in miru.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Robustno zavarovanje zasebne in javne lastnine, manjše število storjenih kaznivih dejanj, varnost fizičnih oseb in njihovih podatkov, kibernetska varnost informacijskih sistemov v občini.

Področni cilj 1: *Krepitev varnostnega nadzora in upravljanja na območju Mestne občine Ptuj*

Področni cilj 2: *Krepitev kibernetske varnosti programske in strojne opreme ter shranjenih podatkov*

4.7 Uprava, zaščita in reševanje ter telekomunikacije

a) UPRAVA

Trenutno so določene digitalne rešitve iz področja uprave že dostopne na spletni strani MO Ptuj pod zavihkom e-Občina. Tam lahko uporabniki izpolnijo, oddajo in plačajo vloge ter obrazce preko kvalificiranega digitalnega potrdila, ki si ga občani lahko zagotovijo na Upravni enoti Ptuj. Občani se

lahko tudi prijavijo na e-novice (po e-pošti ali SMS sporočilu) o dogodkih, občinskem časopisu, aktualnih razpisih in objavah, projektih in investicijah ter izrednih obvestilih. Ob registraciji pa lahko občani preko funkcije »Vprašaj občino« dobijo vpogled v predhodna odgovorjena vprašanja preko iskanja ključnih besed ali pa podajo svojo novo vprašanje, na katerega odgovorijo pristojni na občinski upravi. Poleg tega pa je Mestna občina Ptuj lansirala tudi portal "Izboljšajmo Ptuj" preko katerega lahko uporabniki opozorilo na napako ali poškodbo na občinski infrastrukturi z opisom, podajanjem lokacije in slike. Nato dobijo odgovor s strani pristojne osebe o sanaciji ali popravilu, ki je viden vsem.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Lažja dostopnost storitev občinske uprave občanom, podjetjem, drugim organom javne uprave in obiskovalcem, učinkovitejše občinsko interno poslovanje, pristna komunikacija med uporabniki in občinsko upravo.

Področni cilj 1: *Digitalizacija in avtomatizacija občinskih storitev*

Področni cilj 2: *Povečanje aktivne participacije ter dvosmerne komunikacije med občino in občani*

b) ZAŠČITA IN REŠEVANJE

Na Ptujju se nahaja izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki ima svojo spletno stran. Na njej si lahko interesenti pogledajo predstavitev izpostave, regijsko oceno ogroženosti in načrte zaščite in reševanja, pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč na ravni regije, organizacijo civilne zaščite, potek ocenjevanja škode in različne razpise ter natečaje.

Na spletni strani Mestne občine Ptuj je posebej opredeljeno področje Zaščite in reševanja v temi Civilna zaščita. Na njej so predstavljeni pravna osnova organiziranosti zaščite in reševanja, občinska ocena ogroženosti ter organizacija Civilne zaščite.

Poleg tega je v MO Ptuj tudi Gasilsko poveljstvo, ki združuje devet prostovoljnih gasilskih društev iz krajev: Grajena, Kicar, Pacinje, Podvinci, Ptuj, Spodnji Velovlek, Spuhlja, Turnišče in Železničar.

Podravska regija sicer ogrožajo številne naravne in druge nesreče in krize, katerih grožnja variira glede na lego in druge značilnosti občine. Mednje štejemo: potres, poplave, zemeljske plazove, nevarne snovi, požare v naravnem okolju, množične nesreče na avtocesti, železniške nesreče, nesreče zrakoplova, jedrske in radiološke nesreče, neeksplozivna ubojna sredstva, pojav nalezljivih boleznih pri ljudeh, množičnega pojav kužnih boleznih pri živalih in terorizem.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Hitrejša odzivnost občinskih varnostnih in reševalnih služb, tehnološka nadgradnja trenutnih reševalnih kapacitet.

Področni cilj 1: *Krepitev kriznega komuniciranja ter upravljanja na območju Mestne občine Ptuj*

c) TELEKOMUNIKACIJE

MO Ptuj je pred leti preko črpanja evropskih sredstev iz projekta WiFi4EU, na katerem so občine pridobile 15 tisoč EUR nepovratnih sredstev, postavila omrežje brezplačnih javnih Wi-Fi točk, ki pokrivajo neposredno okolico tržnice, mestnega parka, Minoritskega trga, Lackove ulice, Vrazovega trga, Mestnega trga, Murkove ulice, Slovenskega trga, Prešernove ulice, Slomškove ulice, spodnjega in zgornjega dvorišča ptujskega gradu in parkirišča pod gradom. Trenutno je takšnih točk 13.

Poleg tega je MO Ptuj pokrita z močnim mobilnim signalom, večina občine pa ima dostop do širokopasovnega interneta, kar je ključno za delovanje pametne skupnosti.

CILJI IN PODROČNI CILJI:

Cilj: Nadaljnja širitev dostopa do IKT povezav, večja kapacitete prenosa podatkov.

Področni cilj 1: *Izboljšati dostop do interneta občanov in obiskovalcev*

5. OPREDELITEV FINANCIRANJA DIGITALNE PREOBRAZBE MO PTUJ

A) Proračun Mestne občine Ptuj

Mestna občina Ptuj bo morala financiranje ukrepov Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj združevati s financiranjem ukrepov, navedenih v strategijah za razvoj posameznih področij. Če se ukrep, naveden v Strategiji digitalne preobrazbe MO Ptuj, močno povezuje z ukrepi v ostalih že uvedenih ali načrtovanih strateških dokumentih, je smiselno oceniti, ali so obstoječa namenjena sredstva dovolj velika, da je z njimi možno uvesti tudi ukrepe te strategije. Mestna občina Ptuj bo iz lastnega proračuna tudi spodbujala projekte zasebnih subjektov, namenjene uresničevanju in izvedbi ukrepov strategije.

B) Drugo javno financiranje

Sredstva, ki jih bo v javnih pozivih za realizacijo ukrepov in vzpostavitev funkcionalnosti digitalnih mest in skupnosti namenila država na podlagi:

- proračuna Republike Slovenije

Slovenija bo v naslednjih letih za namen spodbujanja raziskovanja ter razvoja inovacij na področjih, ki jih opredeljuje Slovenska strategija pametne specializacije, nudila tudi sredstva iz državnega proračuna. Med njimi je tudi področje pametnih oziroma digitalnih mest in skupnosti. Sredstva iz državnih virov bo mogoče pridobiti bodisi v okviru samostojnih javnih pozivov oziroma v okviru javnih pozivov, katerih finančna sredstva zagotavljajo evropski skladi ter evropske institucije.

- evropskih sredstev

Evropska sredstva, podeljena v okviru javnih pozivov, bodo v okviru Cilja 1 »Pametna Evropa« namenjena financiranju raziskovanja, razvoja, digitalizacije v podjetjih ter vzpostavitve digitalnih mest in skupnosti. Pri tem je potrebno omeniti možnosti, ki jih ponuja nov Program za digitalno Evropo.²⁰ Program je usmerjen v financiranje uvajanja digitalnih tehnologij za podjetja, državljanke in javne uprave. V okviru tega je za področje Digitalna preobrazba in interoperabilnost namenjenih 1,1 mrd EUR.

Po izvoru jih razdelimo na:

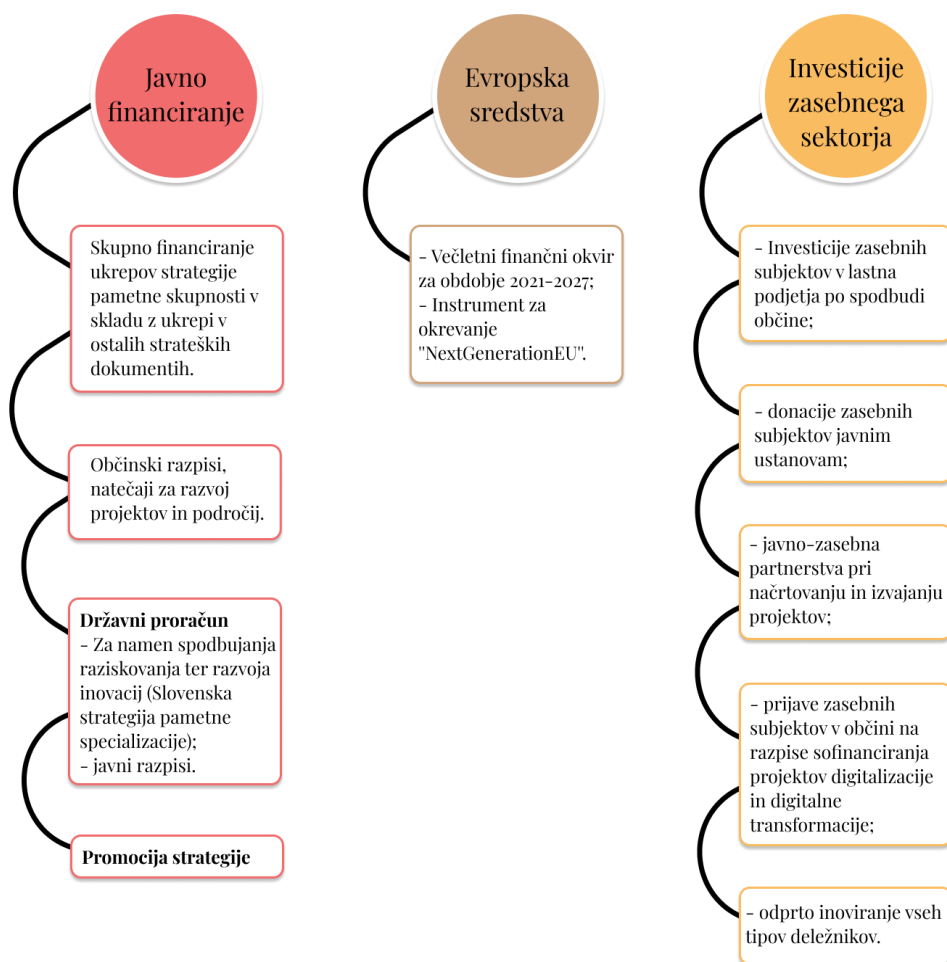
- razpisi za sofinanciranje ukrepov vzpostavitve digitalnih mest, katerih cilj bo skozi konzorcije občin reševati izzive pri vzpostavitvi pametnih oziroma digitalnih mest in skupnosti;
- dodatna sredstva iz evropskih skladov, kot sta Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski kohezijski sklad, ki niso striktno vezana na tematiko digitalnih skupnosti.

²⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sl/activities/digital-programme>

C) Investicije zasebnega sektorja

Tretji vir financiranja za načrtovanje, razvoj in vzpostavitev pametnih mest in skupnosti so investicije zasebnega sektorja, saj vzpostavitev pametne oziroma digitalne občine širi ter odpira velike poslovne priložnosti za zasebni sektor. Mestna občina Ptuj bo investicije zasebnega sektorja spodbujala tudi s pomočjo prijave zasebnih subjektov v občini na razpise sofinanciranja projektov digitalizacije in digitalne preobrazbe, kot jih ponujata Slovenski podjetniški sklad in agencija SPIRIT Slovenija.

Slika 6: Viri financiranja za izvedbo strategije digitalne občine Ptuj

Zasebni sektor bo v strategijo digitalne občine Ptuj vključen s konceptom "odprtih inovacij (*Open Innovation*)", kot ga je definirala EU²¹. Koncept odprtih inovacij je okvir za medsebojno sodelovanje in delo štirih ali petih tipov akterjev:

- lokalnih in državnih oblasti;
- zasebnega sektorja;

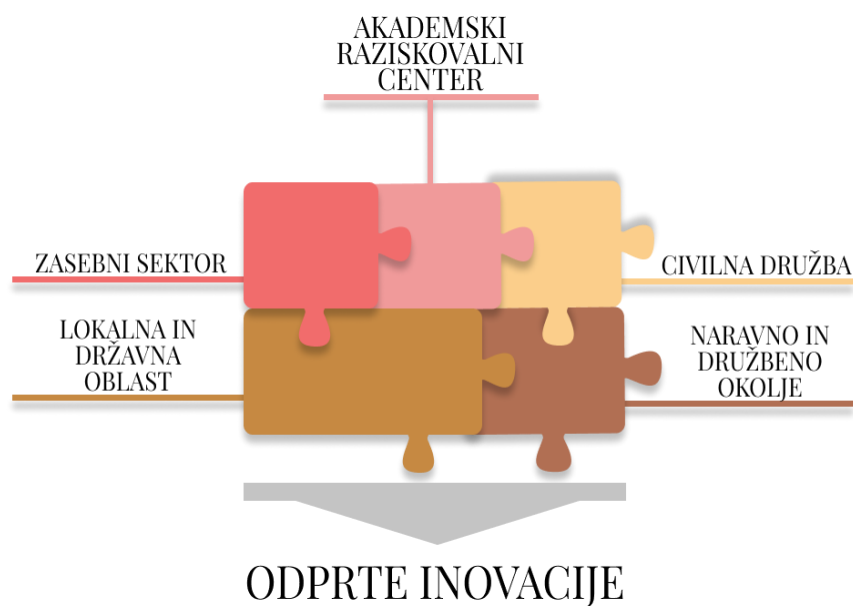
²¹ Evropska komisija. (2020). Open innovation 2.0. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/open-innovation-20>

- c) akademske stroke in raziskovalnih centrov;
- d) civilne družbe;
- e) naravno in družbeno okolje nekega projekta (pomožni in podporni element).

Odrpte inovacije se ustvarjajo in razvijajo s konstantnim angažiranjem in sodelovanjem akterjev in njihove okolice. Akterji sodelujejo pri ustvarjanju prihodnosti in usmerjanju dejanj in odločitev, ki presega obseg tega, kar bi lahko katerakoli organizacija ali oseba storila sama. Model vključuje tudi uporabnike (občane), ki s svojo uporabo pametnih sistemov in svojimi predlogi sodelujejo pri njihovem razvoju in načrtovanju izboljšav.

Proces odprtih inovacij ima 5 ključnih elementov:

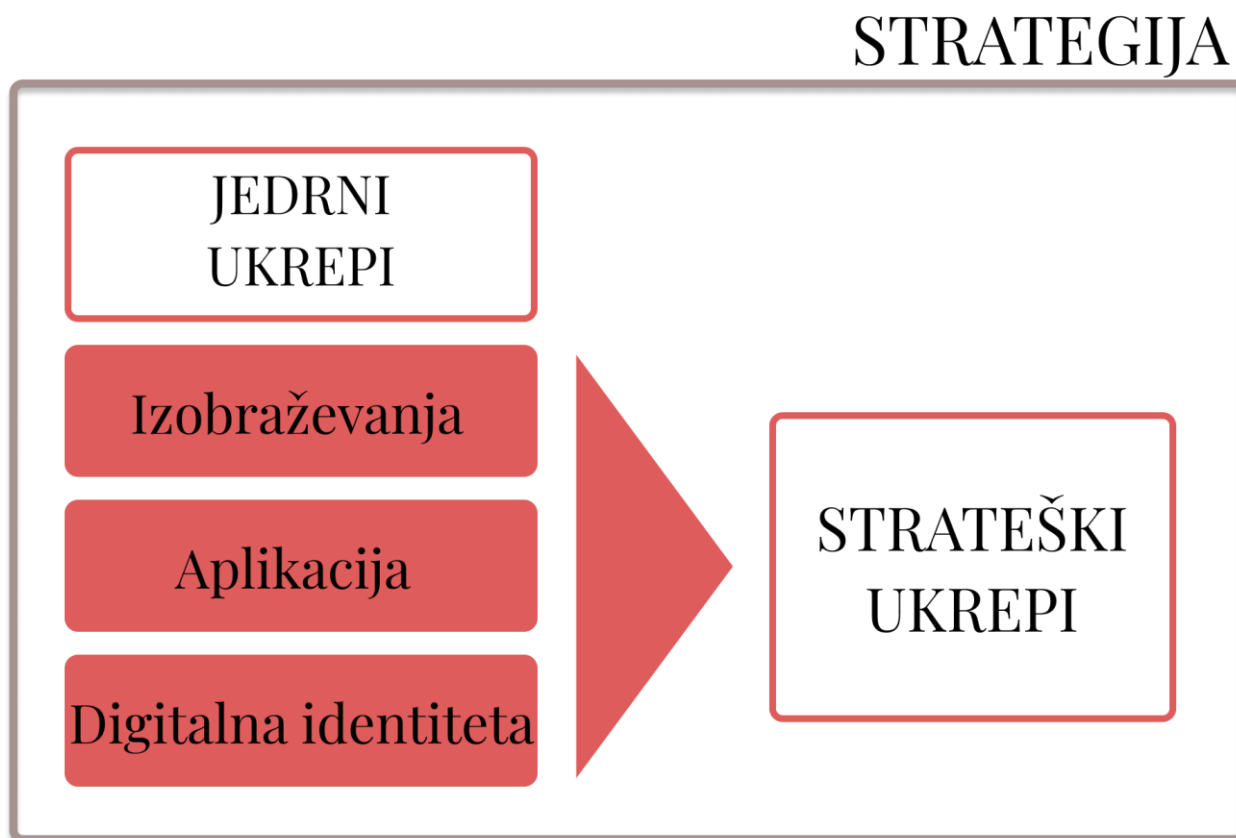
- a) Mreženje med deležniki
- b) **Skupno delo in sodelovanje:** vključevanje občinskih podjetij in občinskih partnerjev, poslovnih konkurentov, izobraževalnih ustanov (tudi izven občinskih meja) in uporabnikov.
- c) **Podjetništvo:** spodbujanje aktivnega sodelovanja zasebnega sektorja, ustanovitve start-upov in novih podjetij.
- d) **Upravljanje z intelektualno lastnino:** odločanje, kateri podatki naj bodo javni, kateri bodo deljeni s poslovnimi partnerji in s katerimi bo razpolagala samo občina oziroma javni zavodi.
- e) **Raziskave in razvoj:** razvijanje novih idej in storitev ter izboljšave obstoječih.

Slika 7: Shema procesa odprtega inoviranja

6. JEDRNI UKREPI

6.1 Priporočila in jedrni ukrepi

Slika 8: Krovna struktura strategije digitalne občine Ptuj

A) Digitalna identiteta

Strategija digitalnih javnih storitev²², kot eden izmed ključnih elementov digitalne preobrazbe Slovenije do leta 2030, enotno digitalno identiteto opisuje kot pogoj za razvoj in široko uporabo digitalnih storitev javne uprave RS.

Digitalna identiteta pomeni skupek različnih informacij o dani osebi (ime in priimek, naslov bivališča, e-pošta, davčna številka, EMŠO), namenjena identifikaciji subjekta v digitalnem okolju. Identifikacija z digitalno identiteto bo uporabnikom omogočala uporabo storitev v skladu z njihovimi željami,

²² <https://nio.gov.si/nio/asset/strategija+digitalnih+javnih+storitev>

potrebami in pravicami. Cilj digitalne identitete je omogočiti občanom dostop do širokega nabora digitalnih storitev in podatkov na enem mestu po načelu 24x7. Na digitalno identiteto se tako denimo vežejo kupljene karte in vozovnice, vloge, razni bonusi, članstva, rezervacije. Digitalna identiteta lahko deluje na različnih platformah (aplikaciji, spletni strani) in mora biti maksimalno zaščitena pred kakršno koli zlorabo podatkov.

Uporaba digitalne identitete omogoča koriščenje vseh funkcionalnosti in uvedbo vseh ukrepov, navedenih v strategiji. Potrebna bo za uporabo storitev obveščanja, naročanja, obdelave dokumentov na aplikaciji. Poleg koriščenja storitev za občane bo upravičenim uporabnikom omogočala tudi spremljanje in prilagajanje senzorike na daljavo.

Velja ugotovitev, da vzpostavitev lastne digitalne identitete zahteva postavitve ustrezne infrastrukture, ki zahteva zagotavljanje visoke stopnje varnosti in zanesljivosti.

Republika Slovenija v letu 2022 uvaja elektronsko osebno izkaznico, ki bo hkrati tudi nosilka sredstva digitalne identifikacije in bo vsebovala kvalificirano potrdilo za digitalni podpis. Na ta način bo omogočena identifikacija tako v fizičnem kot v digitalnem okolju in s tem uporaba storitev sodobnega e-poslovanja.

Za potrebe občinske digitalne identitete je torej predvidena uporaba funkcionalnosti nove osebne izkaznice oz. drugi nosilec kvalificiranega digitalnega potrdila

B) Vzpostavitev enotnega portala Mestne občine Ptuj

Uporabniki bodo svojo digitalno identiteto koristili za uporabo storitev, ki bodo na voljo na portalu Mestne občine Ptuj. Dostopen bo na vseh računalniških in mobilnih platformah.. Skozi portal bodo uporabniki koristili funkcionalnosti digitalne občine, kot so navedene v posameznih strateških ukrepih. Zaposleni v občinski upravi, javnih zavodih in javnih podjetjih bodo portal uporabljali za namen izvajanja storitev in dela z občani, monitoring senzoričnih podatkov in učinkovitejšega opravljanja delovnih procesov. Portal bodo lahko namensko koristili tudi obiskovalci za dostop do turističnih, okoljskih, varnostnih in poslovnih vsebin, z možnostjo razširitve, ob odločitvi občinske uprave. Uporaba slednjih ne bo zahtevala posedovanja digitalne identitete.

Tabela 4: Ključni cilji področij Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj

Občani	Obiskovalci	Občinska uprava in javne ustanove/podjetja	Pravne osebe
<ul style="list-style-type: none"> - storitve občinske uprave (vloge, razpisi) - storitve javnih ustanov/podjetij - pošiljanje in prejemanje uradnih dokumentov - pregled podnebnih in vremenskih podatkov - prejemanje nujnih opozoril - koriščenje storitev javnega prevoza - obvestila o dogajanju v občini (športno, kulturno, turistično) - digitalni zemljevid občine in pomembnih lokacij - koriščenje kartic ugodnosti, popustov in drugih bonusov - plačevanje storitev (javni prevoz, prijava na dogodek, plačilo vloge,...) - rezervacija prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> - koriščenje digitalnega turističnega vodiča - turistični popusti in ugodnosti - vpogled v bazo podatkov o razvoju in rasti občine - pregled podnebnih in vremenskih podatkov 	<ul style="list-style-type: none"> - sprejemanje naročil za storitve občinske uprave - prenos dokumentov v občinski e-arhiv, digitalni pregled dokumentov - izvajanje komunikacije z občani - redno obveščanje občanov o dogodkih v občini - spremljanje ključnih senzoričnih podatkov - dostop do varnostnih kamer - daljinsko upravljanje s senzorji in povezano opremo - dodajanje novih storitev - upravljanje s podatkovnimi bazami 	<ul style="list-style-type: none"> - vpogled v podatkovno bazo o razvoju in rasti občine - najem poslovnih prostorov, parcel, hal, obratov ... - prijave na razpise, natečaje in pobude - soustvarjanje vsebin - dodatni dostopi po odobritvi občinske uprave, skladno s potrebami in pravnimi podlagami

C) Izobraževanja, usposabljanja in vključitev aktivnih deležnikov (zaposleni v občinski upravi, delodajalci, udeleženci v šolskem sistemu, upokojeanci)

Uspešnost digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj bo odvisna tudi od dviga digitalnih kompetenc vseh prebivalcev občine. Poudarek mora biti na aktivno zaposlenimi v občinski upravi, vendar morajo ukrepi zajeti celotno prebivalstvo občine.

Pomanjkanje digitalnih veščin je posebej opazno pri ranljivih skupinah, pri izobraževanjih mladih, obstaja pa tudi v zasebnih podjetjih, aktivnih v občini. S tem je povezano tudi pomanjkanje izobraževanj in spodbud podjetnosti in inovacij med vsemi deležniki digitalizacije.

Pri izvedbi izobraževanj bodo sodelovali vsi ključni deležniki, poleg javnih ustanov pa bodo vključena tudi zasebna podjetja. Slednja bodo lahko sodelovala pri izobraževanjih oziroma jih dejansko izvajala. Udeleženci bodo pridobili predvsem bistvene kompetence uporabe sodobnih digitalnih tehnologij, pri čemer bo poseben poudarek posvečen kompetencam za kibernetško varnost in kompetencam digitalnega marketinga.

Mestna občina Ptuj mora nadaljevati z investiranjem v talente digitalnih kompetenc ter v spodbujanje podjetnosti in digitalne inovativnosti. Aktivnosti morajo biti usmerjene v konkretne rezultate, ki so idealno merljivi in primerljivi z rezultati drugih občin. Spodbujati mora grajenje kompetenc dela, učenja in koriščenja storitev na daljavo, uporabo digitalnih orodij za optimizacijo delovnega procesa, učenju uporabe in uvajanju najnovejših digitalnih tehnologij.

Tabela 5: Ključne ciljne skupine, ustanove in podjetja, vključena v strategiji

Ključne ciljne skupine	Vključene podjetja, zavodi in organizacije
<ul style="list-style-type: none"> - osnovnošolci in srednješolci iz občine - študentje iz občine in širše regije - zaposleni v občinski upravi - zaposleni v industrijski dejavnosti - zaposleni v kmetijski dejavnosti - zaposleni v obrtnih in storitvenih dejavnostih - zaposleni v turistični dejavnosti - zaposleni v ostalih segmentih javnega sektorja - upokojenci in starejši državljani 	<ul style="list-style-type: none"> - Javne službe d.o.o. - Komunalno podjetje Ptuj d.d. - Vrtec Ptuj - Osnovna šola Breg - Osnovna šola dr. Ljudevita Pivka - Osnovna šola Ljudski vrt - Osnova šola Mladika - Osnovna šola Olge Meglič - Knjižnica Ivana Potrča Ptuj - Javni zavod Lekarne Ptuj - Zdravstveni dom Ptuj - Center interesnih dejavnosti Ptuj - Glasbena šola Ptuj - LEA Spodnje Podravje - Ljudska univerza Ptuj - Mestno gledališče Ptuj - Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož - REVIVIS Ptuj - Zavod za šport Ptuj - Zavod za turizem Ptuj - ZRS Bistra Ptuj

7. ARHITEKTURA SKUPNEGA INFORMACIJSKEGA OKOLJA

7.1 Opis arhitekture

Digitalna skupnost je definirana kot **okolje, v katerem je medsebojna integracija digitalnih sistemov, ki skupaj tvorijo povezan ekosistem**. Med svojim delovanjem vključuje souporabo podatkov posameznih sistemov, združevanje, iskanje povezav in odvisnosti med podatki ter identifikacijo metapodatkov skupaj s KPI-ji, kot so navedeni v ISO standardih.

Tabela 6: Ključni segmenti in arhitektura skupnega informacijskega okolja

Ključni segmenti informacijskega okolja	Sestavni elementi podatkovne baze	Elementi varnosti podatkov	Glavne nevarnosti
Enotna podatkovna baza (data lake)	Prisotnost na eni sami lokaciji in strežniku oziroma povezanost strežnikov	Robusten sistem kibernetске varnosti	Napadi hekerjev
Primeren nivo digitalne infrastrukture	Shranjevanje podatkov v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov) in GDPR	Izobraževanje zaposlenih o kibernetски varnosti	Phishing (kraja identitete)
Vodja digitalne preobrazbe	Možnost uporabe javne oblačne infrastrukture	Zavarovanje podatkov in opreme na zavarovalnici	Kraja podatkov
Vsebinski občinski koordinator skupne infrastrukture	Primerna programska oprema za upravljanje s podatki in njihovo povezovanje	Redno menjana gesla in 2-stopenjska verifikacija	Okvara programske in/ali strojne opreme
Učinkovit sistem za upravljanje s podatki (data management)	Protokol uporabe baze glede na pooblastila uslužbenca in uporabnika	Enkripcija shranjenih podatkov	Izbris podatkov ali namerna substitucija z napačnimi
Seznam občinskih KPI-jev in metrik, v skladu z ISO standardi	Povezava podatkovne baze s portalom in spletno stranjo občine, javnih služb ter OPSI portalom (https://podatki.gov.si/)	Varnostno kopiranje podatkov na zasilni strežnik	Napačna raba, priprava ali kalibracija sistemov

Ključni segmenti informacijskega okolja	Sestavni elementi podatkovne baze	Elementi varnosti podatkov	Glavne nevarnosti
Enoten katalog podatkov in metapodatkov	Odperti podatkovni portal	Načrt kriznega menedžmenta	Krizne situacije (požar, izguba elektrike, poplave)
Ustrezen model zagotavljanja delovanja infrastrukture	Virtualni digitalni asistent	Fizično varovanje podatkovnih sistemov	Fizična kazniva dejanja (rop, vandalizem, terorizem)

Uvedba takšnih orodij in tehnologij zahteva primeren nivo digitalne infrastrukture ter dovolj veliko število kvalificiranih in izobraženih kadrov. Glavno vlogo za vodenje tega ekosistema bo imel vsebinski občinski koordinator skupne infrastrukture, ki bo vodil lastno delovno ekipo za upravljanje informacijskih sistemov. Financiranje takšnega ekosistema bo izhajalo iz vseh treh podpornih stebrov: lastnih občinskih virov, državnih in evropskih sredstev ter javno-zasebnih partnerstev.

Zbrani podatki se bodo shranjevali v **enotni podatkovni bazi (data lake)**. Ta bo na **eni sami lokaciji in strežniku** ter bo omogočala uporabo javne oblačne infrastrukture. Enoten občinski strežnik bo dovoljeval lažje medsebojno kombiniranje in referiranje podatkov, hkrati pa tudi minimiziral porabo energije, ki bi bila posledica uporabe večjega števila strežnikov. Vse shranjevanje mora biti v skladu z obstoječo zakonodajo RS (Zakon o varstvu osebnih podatkov)²³ in zakonodajo na nivoju EU (GDPR)²⁴. Robusten mora biti tudi sistem kibernetске varnosti.

Podatki se bodo v enotni podatkovni bazi shranjevali v **repozitoriju, v katerem bodo kategorizirani in statistično normalizirani**. Pametna in digitalna skupnost potrebuje tudi učinkovit **sistem za upravljanje s podatki**. To je enoten sistem, ki obravnava vse podatke zbrane s pametnimi tehnologijami, da so avtomatsko pripravljene za izvajanje specifičnih procesov in razvrstitve po sektorjih. Sistemi morajo omogočati takojšnje razvrščanje, prenos, katalogizacijo, spreminjanje, in korelacijo vseh podatkov.

Mestna občina Ptuj bo izbiro svojega sistema za upravljanje s podatki opravila po skrbnem in temeljitem pregledu obstoječe tržne ponudbe takšnih sistemov na slovenskem trgu, pri čemer se bo navezovala tudi na obstoječe državne in evropske smernice/priporočila za uporabo in delovanje takšnih sistemov.

API vmesnik, ki bo povezoval aplikacijo in podatkovno bazo, bo oblikovan po principu **OpenAI**. Koriščenje podatkov mora biti z njegovo uporabo standardizirano in mora delovati na podlagi enotnih in široko uporabljenih formatov njihovega shranjevanja in urejanja.

²³ Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo).

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3906>.

²⁴ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-SL/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A32016R0679>.

Poleg kataloga podatkov mora arhitektura vključevati tudi **katalog metapodatkov**. V njem bo vključen opis pomena vseh podatkov in konteksta njihove uporabne vrednosti ter informacij, ki jih nosijo (njegov pomen, format, lastništvo, časovni interval posodobitve, časovni interval uporabe, seznam uporabnikov, povezave z drugimi podatki).

Vsi sistemi morajo imeti **redno menjana gesla, vsaj 2-stopenjsko verifikacijo in enkripcijo shranjenih podatkov** (slednje tudi na vseh trdih diskih in USB pogonih v uporabi). Priporoča se tudi varnostno kopiranje stalnih in ključnih podatkov na ločen "zasilni" strežnik.

Zaposleni morajo biti deležni vsaj **osnovnega izobraževanja o ohranjanju kibernetске varnosti**. Mestna občina Ptuj mora za vključene javne zavode in občinsko upravo imeti krizni načrt ravnanja s kibernetскими grožnjami in reševanja kriznih situacij (močan kibernetски napad).

Seznam občinskih KPI-jev bo temeljil na selekciji, navedenih v **ISO standardu 37120:2018**. ISO standardi so posodobljeni vsakih pet let, zato bo Mestna občina Ptuj l. 2023 preučila potrebo po prilagoditvi KPI-jev.

Poslovni model operacije uvedbe občinske informacijske infrastrukture mora vključevati:

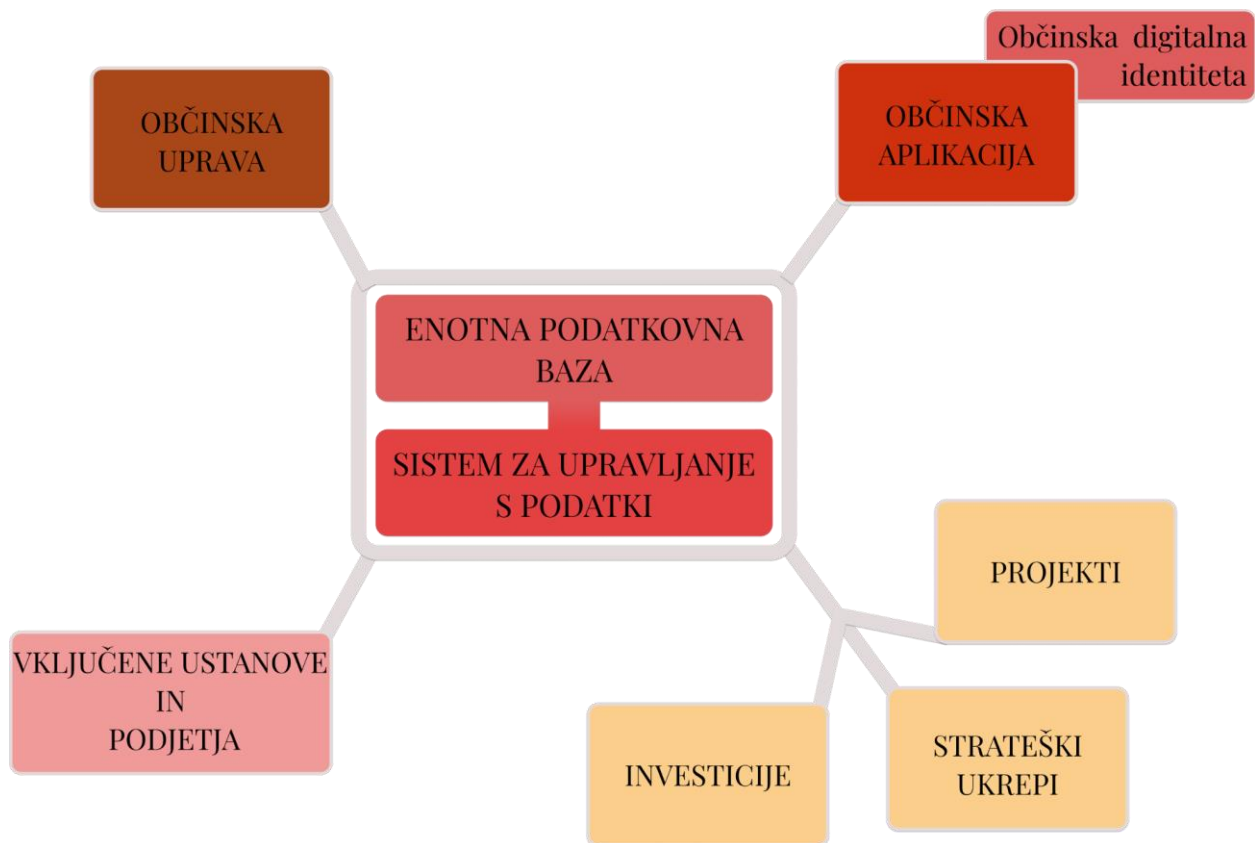
- nakup ali najem potrebnih kapacitet za shranjevanje podatkov v oblaku,
- nabavo strežnikov in strojne opreme za shranjevanje v fizični obliki,
- nakup ali najem licenc za potrebno programsko opremo za analizo in upravljanje s podatki v enotni bazi podatkov,
- zagotovitev in pripravo odprtega sistema medsebojnega prenosa in povezovanja podatkovnih sistemov posameznih področij, skupaj z njihovimi podatkovni viri,
- povezavo aplikacij, portalov, rezervacijskih platform in spletnih servisov občine z bazo podatkov kot virov podatkov o uporabnikih.

Predvsem pa se je potrebno pri tem sklicevati na osnutek strategije Digitalna Slovenija 2030, ki ukrepe za vzpostavitev pametnih mest opisuje kot medresorske s sodelovanjem pristojnih ministrstev. Na tak način se naslavlja sistematičen pristop in financiranje skupnih, sistemskih tehnoloških rešitev, ki presegajo upravljanje po silosnih področjih.

Vsi sistemi, ki jih bo razvijala Mestna občina Ptuj morajo ustrezati EU direktivi o odprtosti podatkov Direktive (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in sveta o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja.²⁵

²⁵ Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (prenovitev). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1024&from=EN>

Slika 9: Krovna shema predvidenega informacijskega okolja Mestne občine Ptuj

8. Akcijski načrt

Identifikacija morebitnih dodatnih področnih ciljev in opredelitev ukrepov/projektov po posameznih področnih ciljeh, se bo izvedla v okviru priprave Akcijskega načrta (AN).

Za pripravo AN in sistematično podporo za uresničevanje le-tega bi bilo potrebno imenovati odgovorno **osebo/službo za digitalno preobrazbo MO Ptuj**, ki bi izvajala pomoč pri alokaciji sredstev, pomoč pri pripravi projektov in črpanju sredstev npr. EU., pomoč pri vodenju projektov, ažuriranju in objavi napredka iz AN.

Z namenom učinkovite koordinacije medresorsko pomembnih projektov na področju digitalne preobrazbe in iskanja medsektorskih razvojnih učinkov bi se naj imenovalo **Medresorsko koordinacijo za izvajanje projektov digitalne transformacije Mestne občine Ptuj**, ki bi se sestala 3 krat letno in bi predstavljala nadzorno telo nad izvedbo in predlagala spremembe prioritete, prerazporeditev sredstev in podobno.

Slika 10: Predvidene aktivnosti občine (in občinskih podjetij)

Predvidene faze v Akcijskem načrtu so:

1. Prva faza: vzpostavitev osnovne infrastrukture

V prvi fazi je predvidena vzpostavitev fizične in digitalne infrastrukture, ki je potrebna za implementacijo jedrnih in strateških ukrepov.

2. Druga faza: vzpostavitev funkcionalnosti (realizacija ukrepov)

V drugi fazi je predvidena dejanska realizacija načrtovanih ukrepov in njihovih funkcionalnosti. Ukrepi so opredeljeni na podlagi področnih ciljev, izvedeni pa bodo po časovnici, sprejeti po posvetu s ključnimi deležniki in občani.

3. Tretja faza: usposabljanja in izobraževanja

Za uspešno doseganje področnih ciljev in realizacijo zastavljenih ukrepov so nujna usposabljanja in izobraževanja za deležnike, ki jih delimo v štiri ključne skupine:

- a) občani,
- b) uslužbenci na občinski upravi,
- c) javni uslužbenci,
- d) pravne osebe zasebnega sektorja.

Tretja faza predstavlja torej ukrep, katerega cilj je dvigniti digitalne kompetence navedenih skupin deležnikov v okviru naslednjih tem:

- prisotnost na spletu,
- učinkovita uporaba digitalnih tehnologij,
- digitalna izkušnja potrošnika/uporabnika/stranke,
- digitalizacija procesov,
- digitalno trženje in marketing,
- kibernetška varnost,
- urejanje in varovanje podatkov na spletu,
- mobilne rešitve,
- digitalni poslovni modeli.

4. Četrta faza: testiranje, monitoring in evalvacija

Predzadnja stopnja zajema aktivnosti na področju testiranja:

- a) nameščene infrastrukture, platform in uvedenih funkcionalnosti,
- b) monitoringa (spremljanje stanja), ki bo omogočal pridobivanje podatkov za izboljševanje učinkovitosti celotnega sistema in njegovih posameznih komponent,
- c) rednih evalvacij, v kolikšni meri so bili uresničeni zastavljeni ukrepi in njihovi zaželeni cilji.

5. Peta faza, ki poteka tudi hkrati s predhodnimi fazami: promocija in popularizacija

Skrbno in profesionalno načrtovanje ter izvajanje promocijskih aktivnosti in odnosov z javnostmi bo omogočilo občini, da uspešno nagovori končne uporabnike k registraciji in kompetentni uporabi sistema oziroma storitev, realiziranih na podlagi te strategije.

Faze in natančni viri financiranja se bodo še natančneje opredelili v samem AN Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj, katerega priprava bo sledila po sprejetju Strategije digitalne preobrazbe MO Ptuj.

9. VIRI IN LITERATURA

- 1) Cocchia, A. Smart and digital city: a systematic literature review. (2014). V Dameri R (ed.) Smart city. Cham: Springer, 2014, str.13–43.
- 2) Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (prenovitev). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1024&from=EN>
- 3) Eurostat. (2019). Individuals who have basic or above basic overall digital skills by sex, % of individuals aged 16–74.
http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=tepsr_sp410&lang=en
- 4) Evropska komisija. (2019). Smart cities: cities using technological solutions to improve the management and efficiency of the urban environment. <https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development/city-initiative>
- 5) Evropska komisija. (2020). Open innovation 2.0. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/open-innovation-20>
- 6) Harrison C. and Donnelly IA. A theory of smart cities. (2011). V: Proceedings of the 55th annual meeting of the ISSS, Hull, 17–22 July 2011, vol. 55, str. 1–15. New York: Curran Associates.
- 7) https://enrd.ec.europa.eu/enrd-thematic-work/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages_en
- 8) <https://rra-podravje.si/regija-podravje/regionalni-razvojni-program/financne-perspektive-2021-2027>
- 9) https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/kljucni-dokumenti/s4_strategija_v_dec17.pdf
- 10) <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MDP/Dokumenti/Digitalna-Slovenija-2030.pdf>
- 11) <https://www.gov.si teme/digitalizacija-druzbe/>
- 12) <https://www.iso.org/standard/68498.html>
- 13) <https://www.iso.org/standard/69050.html>
- 14) <https://www.iso.org/standard/70428.html>
- 15) <https://www.ptuj.si/objava/310793>
- 16) <https://www.ptuj.si/objave/177>
- 17) Lim. C., Kim, K.J., in Maglio P.P. (2018). Smart cities with big data: reference models, challenges, and considerations. *Cities* 2018; 82: 86–99.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264275117308545>
- 18) Mednarodna telekomunikacijska zveza. (2014). Smart sustainable cities: An analysis of definitions. https://www.itu.int/en/ITU-T/focusgroups/ssc/Documents/Approved_Deliverables/TR-Definitions.docx
- 19) OECD. (2016). The Survey of Adult Skills: Reader's Companion, Second Edition.
https://www.oecd.org/skills/piaac/The_Survey%20_of_Adult_Skills_Reader%27s_companion_Second_Edition.pdf
- 20) PIAAC raziskava Slovenija (b.d.). <http://piaac.acs.si/raziskava/slovenija/>
- 21) Študija »Mapping Smart Cities in the EU«
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET\(2014\)507480_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET(2014)507480_EN.pdf)
- 22) Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-SL/TXT/?f>
- 23) Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo). <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3906>

